XXXIV. évfolyam. Budapest, 1944. Július 15. 14. szám.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti: BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő: Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Fő-utca 71. Telefon: 153-079

Előfizetési ára: Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő. Postatakarékpénztári csekkszámla: 25.842.

Megjelenik: minden hónap 1-én és 15-én.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

Katona lett a rendőr.

Rég nem volt a magyar közbiztonság ügyének olyan jelentős eseménye, mint a m. kir. rendőrségnek polgári testületből katonai szervezetű közbiztonsági testülettté szervezése, a csendőrség mintájára.

Évtizedek küzdelme vezette a rendőrséget történetének eddig az állomásáig. Amikor a mult század második felének lezüllött közbiztonsági viszonyai nemcsak a községekben, hanem a fővárosban és a vidéki városokban is tarthatatlanokká váltak, a székesfővárosi rendőrségnek a m. kir. csendőrség felállításával egyidejű államosítása csak félmegoldás volt, mert a vidéki városok rendőrségei továbbra is megtartották helyi, önkormányzati jellegüket, ennek semmi előnyével, de annál több hátrányával együtt.

A m. kir. rendőrségnek az első világháború végén történt államosítása sok régi bajt és nehézséget megszüntetett. De nem valamennyit. Főként azokat nem, amelyek továbbra is fenntartott polgári szervezetéből adódtak és megmaradtak.

A rendőrség polgári mivoltában is katonás testület. Egyénenkint vagy zártrendben való fellépésében a katonaszem sem talált lényeges kivetnivalót. Mégis: inkább csak a katonai külsőségekre és alakiságokra volt kénytelen szoritkozni, mert az egész szervezeti felépítéséből és belső életéből s következésképpen a kiképzéséből és a vezetéséből is hiányzott az, ami a katonát egyenruhától és külső egyöntetüségtől függetlenül teszi katonává: a katonai szellem. Ezt csak katonai szabályzatok egyéni és összességi követelményeivel és csak az ezek által nyujtott eszközökkel lehet megteremteni és fenntartani.

Ma, amikor az egyetemes háború és a nemzeti közösség tudata a polgári társadalom és a honvédség között az eddig sokszor mesterségesen is emelt válaszfalakat is sorra ledönti, amikor meggyőződéssel hangoztatjuk, hogy mą voltaképpen mindenki katona, ésszerütlen ellentmondás, hogy éppen az ország egyik jelentős közbiztonsági és karhatalmi szervezete nem az. Mert igaz, hogy a közbiztonság fenntartása nem katonai, hanem polgári feladat, s hogy azt a rendőrség polgári szervezettel is jól ellátta, de éppen a mintául vett magyar csendőrség hatvanéves példája bizonyitja, mennyivel könnyebben lehet a közbiztonsági végrehajtó szolgálatot katonai, mint polgári szervezettel ellátni. Nincs tehát kétség: a változás előnyére fog válni az országnak és a közbiztonságnak s ezeken kívül természetesen a rendőrségnek is.

A dolog lényege azonban nem a személyi vagy testületi előnyökön van, amelyeket a rendőrség az átszervezéstől várhat. Sőt, lehetnek egyesek, akik számára a szabadabb, kötetlenebb polgári tisztviselői mivoltuk a hivatalos és magánéletükben is több olyan előnyt jelentett, amelyet ezután nélkülözni fognak. Aki ezeket, csak ezeket teszi mérlegre, az nehezen fogja megtalálni a helyét az új viszonyokban. De, aki szívesen, meggyőződéssel vállalja ezek helyett a katonai hivatás sok új szolgálati és személyes kötelességét, aki bele akar és tud illeszkedni az új helyzetbe akkor is, ha azért egyénileg áldozatot kell hoznia, az megleli majd más téren az ellenértéket a honvédség és a csendőrség nagy közösségében.

Az átszervezés nem olyan egyszerű feladat, mint annak idején a csendőrség esetében volt, mert a rendőrség a katonailag vezethető végrehajtó és karhatalmi szolgálaton kívül — amelyek sok tekintetben azonosak a csendőrség ilyen szolgálatával — olyan közigazgatási és rendőrhatósági tennivalókat is végez, amelyeket a városokon kívül polgári tisztviselők látnak el. Ez azonban ma legfeljebb csak jogi, de nem gyakorlati nehézség, amelyet pedig át kell hidalni, mert a tapasztalatok és a háború követelményei ezen a téren is megoldást sürgetnek.

Nekünk, csendőröknek a közös hivatás révén mindig bajtársunk volt a m. kir. rendőrség. Ha akadt nézeteltérés — és ugyan, hol nem akad? — az nem a közös hivatásból, hanem a katona és a nemkatona felfogásának sok különbözőségéből adódott. Most eltűnik a két testület közül ez a választófal is. A majd közös katonanevelés, katonasors, a minden részletében azonos katonai életfelfogás igazi kapocs lesz közöttünk. Szorosabb, mint a csak azonos hivatás.

A m. kir. csendőrség és rendőrség felügyelőjének személye szervezetileg közelebb hozza egymáshoz a két testületet. Ennél több közösségre azonban senki sem gondol, de nincs is reá szükség, mert két közbiztonsági testület nagyobb erő, mint egy.

Az idősebb bajtárs meleg kézszoritásával fogadjuk és üdvözöljük a fiatal bajtársat: a rendőrkatonát. Őszintén kívánjuk, legyen a testületük életének ez a nagy fordulása sok és jó hasznára a magyar közbiztonság ügyének, minket: csendőröket és rendőröket pedig fűzzön az eddiginél is szorosabbra a nagy magyar testvériségben.

A csendőrség háborús élelemellátása.

Közli: a m. kir. közellátásügyi minisztérium csendőrségi összekötő osztályának ellátási csoportja.

A m. kir. közellátási hivatal kebelében működő csendőrségi ellátási csoport második esztendeje gondoskodik a csendőrség közgazdálkodásainak és közétkezéseinek élelemellátásáról, sőt néhány hét mulva — 1944 augusztus 1-én — a harmadik ellátási év küszöbéhez érkezünk.

Áttekintve most a kapott feladaton és a végzett munkán, nem árt, ha röviden összefoglaljuk az elmúlt időszak tapasztalatait. A tanulságok, melyeket így kiértékelhetünk, az általános közellátás, a csendőrségi élelemellátási rendszer és az ellátásban álló legénység szempontjaiból egyaránt becsesek, annál is inkább, mert e fontos kérdéseknek csendőrségi vonatkozású szakirodalma nincs. Az elmúlt világháború ily irányú tapasztalatai — sajnos — szakirodalmunkból hiányoznak.

I.

A csendőrségi ellátási rendszer próbája a gyakorlatban.

Mint arra már ezen a helyen egy ízben rámutattunk, a csendőrség háborús élelemellátásra nem volt berendezkedve, ahogyan nem voltak erre berendezkedve a többi fegyveres őrtestületek, a hadi- és közlekedési üzemek sem. A hátország honvédelmi szempontból fontos szerveinek ellátási kérdése természetesen nem a háború kitörésekor vetődött fel; a háborús készletgazdálkodáson alapuló nagyvonalú tervek készen voltak, de az előkészületek itt nem mehettek a teljes részletekig, ahogy ez például a m. kir. honvédség háborús élelmezési terveinek kidolgozásánál történik.

A hátországi szervek ellátásánál csakis az ország békeszükségletének ellátására épült, meglévő kereskedelmi és szállítási hálózatra támaszkodhatunk, ami élő, fejlődő, tehát változó organizmus, éppen ezért felhasználása, az ellátási hálózatba való bekötése a viszonyoktól és a mindenkori teljesítőképességtől is függővé van téve.

A csendőrség szükséglete kezdetben — 1942 augusztus 1-ig — a polgári ellátás vonalán nyert kielégítést. Bár a fokozódó nehézségek szükségessé tették a csendőrségi szükségletek kielégítésének *egységes* irányítását, még szakemberek is kételkedtek abban, hogy volna-e olyan rendszer, amely az ország egész területén szétszórtan fekvő, jelentős részben még a közlekedési vonalaktól is távoleső mintegy 1400 csendőrségi igénylő-egységet egy központi ellátási rendszerbe összefogja, a szükségletet megállapítva, ezt kielégítse és a felhasználás ellenőrzését lehetővé tegye.

A lefolyt időszak igazolta, hogy a csendőrség központi ellátási rendszere megállta a helyét, ami főleg annak köszönhető, hogy az előmunkálatokba úgyszólván az egész testület belekapcsolódott; magát a rendszert életrehívó alaprendelet tehát nem egy elméleti kísérlet kiindulóállomása volt, hanem a szükséglettel, az anyagi erőviszonyokkal, a sajátos gazdálkodási móddal, az eszközökkel és a készletekkel való józan számvetés eredménye.

Semmi kétség, hogy egy fegyveres őrtestület háborús viszonyok között nem nélkülözheti alakulatai élelemellátásánál az egységes irányítást és ellenőrzést. Ezt — mint a távolabbi jövőhöz szóló tapasztalatot — annál is inkább leszögezhetjük, mert a csendőrség élelemellátása egy teljes háborús éven keresztül nem állt központi irányítás alatt, tehát a tanulságok mindkét oldalon rendelkezésünkre állanak.

Arra nézve pedig, hogy egy ellátási rendszer vajjon bevált-e a gyakorlatban, biztos irányadóul szolgál az, ha ennek követői akadnak. Ugyanis az ország egy másik testülete, melynek szervezete és tagozódása sok rokonvonást mutathat fel a csendőrségével, a közellátásügyi miniszter úrhoz juttatott felterjesztésében a m. kir. csendőrség központi ellátásával *teljesen azonos* ellátási mód bevezetését kérte, sőt az ellátás belső — testületi — végrehajtása is teljesen hasonló volna a csendőrségi alakulatoknál két esztendővel ezelőtt bevezetett rendszerhez.

A csendőrségi ellátási mód semmiesetre sem tekinthető védjegyezett találmánynak; mindannyian csak őszintén örülnénk, ha más testületek ellátási rendszerünknek és több esztendős gyakorlati tapasztalatainknak bármi hasznát is vehetnék.

II.

Főélelmezési cikkek.

1. *Liszt.*

A csendőralakulatok kenyér- és főzőlisztellátása 1943 augusztus hó 1-el végleges megoldáshoz érkezett.

Kétségtelen, hogy a központi ellátásnak első rendszere, amely szerint a lisztellátmányt az osztálygazdasági hivatalok vételezték fel és osztották szét alakulataik között, még mindig összehasonlíthatatlanul jobb megoldás volt, mint a csendőrségi igényeknek a polgári ellátatlanok vonalán történt teljesítése, mert a létszámhullámzással kapcsolatos nehézségek így legalább megoldást nyertek, azonban az is bizonyos, hogy ez jelentős munkát rótt úgy a gazdasági hivatalokra, mint az igénylő egységekre, ezenkívül egyre fokozódó gondokat jelentett a zsákhiány és végül számbavehető veszteségként kellett elkönyvelnünk a szétosztással járó természetes porlást.

Helyszíni kiszállásainknál meggyőződtünk arról, hogy ellátási rendszerünk lisztkiutalási hálózatát feltétlenül javítani kell. Sikerült is olyan megoldást találni, mely a rendszer alapjainak érintetlenül hagyása mellett lehetővé teszi, hogy a lisztellátmányt az igénylő alakulat a hozzá legközelebb eső — vagy általa kiválasztott bármely más — malomból közvetlenül vételezze fel.

Erről a jelenlegi leegyszerűsített módról tovább beszélni szószaporítás lenne. Székelyföldtől a Muraközig minden gazdálkodásunk az így felvételezett lisztből sütteti a kenyerét és biztosítja az előírt tartalékkészletet. Minden érdekelt tudja, hogy az új rendszerünk semmivel sem jelent több munkát, mint a békebeli lisztvásárlás.

Az 1944—45. évi ellátásnál maga a lisztellátási rendszer változatlan marad, ellenben a fejadagok

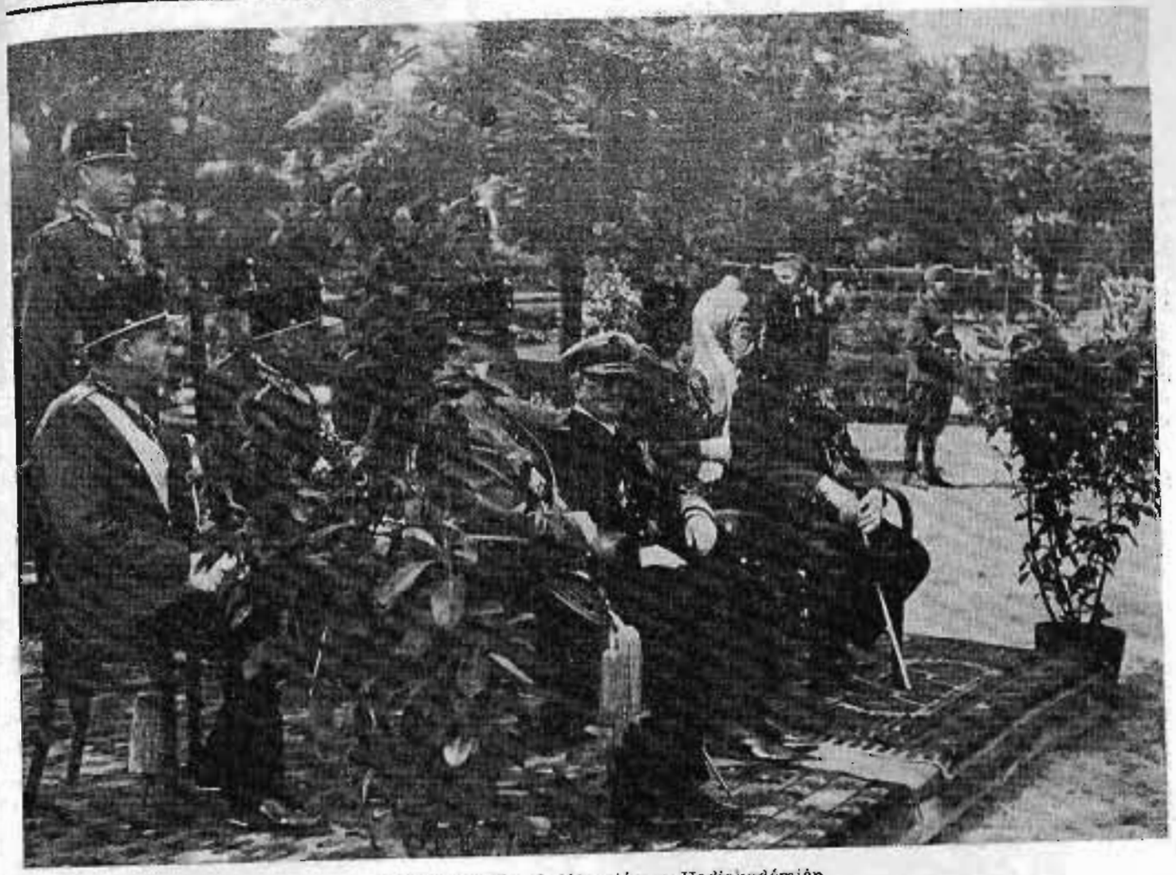

Kormányzó Urunk látogatása a Hadiakadémián.

megváltoznak. A főzőliszt az eddigi napi 100 gramm helyett *havi* 2 kg 80 dkgr fejadagban kerül kiutalásra, míg a kenyérliszt napi fejadagja az eddigi 350 gr-ról 370 gr-ra emelkedik. Csupán tájékozásul említjük meg, hogy az országban *senkinek* sincs havi 2 kg 80 dkg-on felüli főzőliszt-fejadagja; ugyanezt a fejadagot kapják a honvédegyének és a nehéz testimunkások is.

2. *Zsír és szalonna.*

Zsír-, és szalonnaellátásunk a rendszerünk sarkpontja. Számokkal igazolható tény, hogy alig van még egy foglalkozási réteg — az arató- és erdőkitermelő munkásság mellett — melynek inkább szüksége volna a rendes polgári adagokat meghaladó, sertésfehéráru- és általában sertéstermék-ellátásra, mint éppen a külszolgálatot végző legénységünknek.

Táskaélelmezésnél a hústalan élelmezés — tömény telenségénél és csekélyebb táperejénél fogva — alig jöhet számításba; a húskonzervekkel való élelmezés pedig nemcsak hogy a testület egész — háztartásszerű — gazdálkodási rendszerét ingatná meg, hanem ezenkívül a legkevésbbé sem tehermentesítené a háborús közellátást. Sőt! Végül gondoljunk arra az egyszerű tényre, hogy egyetlen húskonzervebéd ára egyenlő az átlagos napibetétjeink összegével.

Járható útként marad tehát előttünk: a szükséges táskaélelmet háztartásszerű hizlalás útján kitermelt sertéstermékekkel biztosítani, helyesebben ezt a bevált ellátási módot minden körülmények között *fenntartani.*

A m. kir. csendőrség mindenkor engedelmeskedett a korszerűség parancsainak; a kor követelményeihez igazodva változott meg a csendőrség szervezete és eszközei. Ami csaknem változatlan: a sajátos belső gazdálkodási rendszerünk és ezzel együtt az a mód, ahogyan a külszolgálatot végző legénység étkeztetését biztosítjuk.

A hideg táskaélelmet valami mással pótolni egyáltalában nem újkeletű törekvés. Békeidőben, fillérес konzervárak mellett, már történtek kísérletek egy étkeztetési reform végrehajtására, amelynek a lényege az lett volna, hogy a járőr tagjai tartósított meleg ételt fogyasszanak külszolgálatban. A gyakorlati eredmény nem felelt meg a várakozásnak és bizonyos, hogy a testület külszolgálatot végző tagjai *nem ok nélkül* — nem csupán puszta maradiságból — tértek vissza minden esetben a hideg-táskaélelmezési módhoz. Tiszteletreméltó minden olyan törekvés, mely meg akarja oldani ezt a kérdést, de mint minden rendszer-reformra, erre nézve is fennáll az a törvény, hogy: *ne adj újat, ha jobbat nem*

adszi Bizonyos, hogy az egyre inkább fejlődő élelmiszeriparunk már egymagában is biztosíték arra, hogy ez a sajátos csendőrségi kérdés valamilyen formában megoldható. Tartozzék ez majd az elkövetkező békeidő első feladatai közé; az ily kísérletekre a mai viszonyok nem alkalmasak.

A csendőrség szükséglete tehát e téren: a zsírfejadagon felül még sertésszalonna is, illetve a szalonna pótszerei (füstöléssel tartósított húsneműek). Ezt a szükségletet mostani körülményeink között kizáróan háztartásszerű sertéshizlalás útján biztosíthatjuk, mert több, mint ezer — viszonylag kislétszámú — alakulat hizlalótevékenységét leállítani és helyett központi berendezés útján a szükségletet szétsugároztatni, olyan megoldás lenne, ahol az összetettebb módot engednénk győzni az egyszerűbb felett.

A cél tehát: minden körülmények között fenntartani a csendőralakulatok háztartásszerű sertéshizlalását, e tevékenységüket elősegíteni, megteremteni ennek előfeltételeit, biztosítani a szükségletet.

A cél fontosságát elsősorban a közgazdálkodásaink és közétkezéseink vezetésére hivatott közegeknek kell átérezniük s ez esetben nem fog megismétlődni az, hogy sertésóllal, kezelőszemélyzettel, nagymennyiségű és a hízlalásnál kitűnően felhasználható háztartási ételhulladékkal, több mint egy vagon elsőrendű hízlalótakarmánnyal rendelkező nagylétszámú alakulat közétkezése *egyetlen sertést sem hízlal*, hanem kész hízottsertés kiutalására várakozik. Akkor nem állhat elő, hogy egy olyan őrskörletben, ahol a magánháztartásokban 20.000 sertés hízik, éppen az a csendőrőrs, amely részére a hizlalás lehetősége feltétlenül biztosítva van, — nem hízlal sertést, hanem bérhízlalási szerződést igyekszik kötni.

Egyet meg kell jegyeznünk: a csendőrségnél a leggazdaságosabb ellátási mód kétségtelenül a háztartásszerű sertéshizlalás. Minden olyan közgazdálkodásnál és közétkezésnél, ahol a hízlalás feltételei megvannak, vagy megteremthetők és ennek ellenére kész-sertés kiutalást, vagy — szabályellenesen — bérhízlalást kér, ott feltétlenül valami hiba van, amit meg kell állapítani és az ellátásra jogosultak érdekében sürgősen ki kell küszöbölni.

A legfontosabb teendő: a következő ellátási időszakra szolgáló, hízlalásba állítandó süldősertések mielőbbi biztosítása. A legtöbb alakulat közgazdálkodása már biztosította sertésszükségletét, azok részére pedig, akik ezt eddig nem tették volna meg, a mostani időpont jelenti a tizenkettedik órát. A közellátásügyi miniszter úr ebben is segítséget nyujt az alakulatoknak: a 609.817/1944. számú K. M. rendelet pontbeszámításos süldővásárlási engedélyt biztosított a csendőrségnek, amit az alakulatok folyó év július hó folyamán kapnak kézhez. Mint e rendelet is kifejezésre juttatta, az alakulatok az újszövegezésű vásárlási engedélyek kiadása előtt egyezség útján biztosítsák szükségletüket, mert amennyiben igénylésük helytálló, a vásárlási engedélyeiket feltétlenül megkapják. A végrehajtásnak e vonalán a cselekvési önállóság és a mozgékonyság vezet eredményhez.

A közellátásügyi miniszter úr az 1944—45. évi hízlalási időszakra is biztosította a csendőrségi hízlalótakarmány-szükségletet az eddigi rendszer alapján, de azzal az eltéréssel, hogy minden hízlalást folytató alakulat *sajátmaga határozhatja meg*, hogy a vásárlási engedély alapján, a termelőtől való vásárlással akarja-e biztosítani tengeri- és árpaszükségletét, vagy pedig kiutalást kér ezekre a cikkekre. Viszont a bejelentés *végleges értékű*, tehát a kiutalást igénylők utólag nem kérhetnek e helyett vásárlási lehetőséget. Az igényelt hízlalótakarmányt — a tengerit is! — előreláthatólag még folyó év augusztus hó végéig teljes egészében kiutaljuk.

Az a közgazdálkodás és közétkezés pedig, amely ily lehetőségek dacára újból csak kész-sertés kiutalással tervezi szükségletét kielégíteni, magára vessen, ha az új ellátási időszakban összehasonlíthatatlanul hátrányosabb helyzetbe kerül, mint a hízlalást folytató alakulatok.

Mindez természetesen nem vonatkozik a csendőrség új alakulatainak, a *csendőrszázadoknak* az ellátására, mert — miként ezt a belügyminiszter úr rendeleti úton megállapította — ezeknek az alakulatoknak a mozgékonyságát a sertéshizlalás jelentősen gátolná. A századok továbbra is kész zsír-, illetve esetenkénti szalonnaellátásban részesülnek.

Egyébként meg kell állapítanunk, hogy a csendőralakulatok hízlalási tervüket úgyszólván hiánytalanul hajtották végre. A tíz csendőrkerület 1942—43. évi elszámolásait kiértékelve, tudjuk, hogy az eredményesség hatásfoka mindenütt megközelíti a 100%-ot, de több kerületnél ezt meg is haladja. Alakulataink jó munkát végeztek, hízlaló tevékenységük nemzetgazdasági szempontokból tekintve is igen értékes eredménnyel zárult. Bizonyos, hogy egyetlen testülete vagyunk az országnak, amelynek bérhízlalási szerződése egyáltalában nincs és fokozott sertésfehéráru-szükségletét — néhány alakulat kész-sertés felhasználásától eltekintve — sajátmaga termeli ki.

3. *Hús.*

A csendőralakulatok hússzükséglete a következőképpen van biztosítva:

a) *Nagylétszámú* csendőr közétkezések (zászlóaljak, századok) marhahússzükséglete a létszámnak megfelelő és a törvényhatóságok kontingense terhére kiadott vágási utalványok útján nyer kielégítést.

b) *Honvédállomáshelyeken*, ahol honvédségi központi ellátást lebonyolító tiszti, illetve tiszthelyettesi étkezde működik, az ugyanott állomásozó csendőregyének húsellátása a honvédségi ellátás keretében van biztosítva.

c) *Kisebb létszámú* alakulataink (főleg külőrsök) marhahússzükségletét csak a polgári húselosztás vonalán lehet biztosítani. Kétségtelen, hogy az itt fennálló nehézségek nem pusztán háborús jelenségek. Mindenki előtt köztudomású, aki a falusi életet ismeri, hogy a legtöbb községben rendszeres marhahúsellátással *békeviszonyok között sem lehet számolni*. A háború ezeket a nehézségeket csak fokozta. Bizonyos azonban, hogy azok az élelmiszerek, amelyek a rendszeres marhahúsellátás hiányát türhetően pótolják (elsősorban a tojás, a baromfi, házinyúl, a friss főzelék és a tej) még leginkább ezeken a falusi állomáshelyeken szerezhetők be, söt ezeknek nagyrészét a háztartásszerű gazdálkodást folytató alakulatok maguk termelik ki.

Kormányzó Urunk beirja nevét látogatása alkalmával a Hadiakadémia emlékkönyvébe.

De a külőrsök húsellátását van hivatva szolgálni a csendőrség részére biztosított sertéshizlalási lehetőség is, fokozva azzal, hogy a csendőrségi ellátás céljaira kitermelt fehérárúkészleteket a *beszolgáltatási kötelezettség nem érinti*, igy a nyert zsír- és szalonnamennyiség teljes egészében a főzéshez és táskaélelmezéshez használható fel, míg a füstöléssel tartósított húsneműek részben pótolhatják a friss hús hiányát.

A közellátásügyi miniszter úr kifejezetten a külőrsök húsellátása érdekében adott lehetőséget arra, hogy a közgazdálkodások baromfi- és házinyúlállományuk részére kivételes pontbeszámitásos árpavásárlási engedélyeket igényeljenek.

IV.

EGYEB CIKKEK.

A *burgonya, hagyma* és *hüvelyes* szükséglet kiutalása iránt — az igénylés szerint — a közellátásügyi miniszter úr az ellátási időszak elején intézkedik. Az elmúlt év őszén az igényelt burgonyaellátmány kiutalása már szeptember hó folyamán megtörtént, bár több állomáshelyen a készletek hiánya és főleg a kisebb szükségleteknél (töredék-vagontételek!) mutatkozó szállítási nehézségek a tényleges kiadást részben akadályozták. A le nem szállitott mennyiségek megállapítására és kiadására távirati intézkedés történt.

Megállapítottuk, hogy olyan alakulatok, amelyeknek állomáshelyén akadálytalanul lehetett volna biztosítani ezeket a cikkeket és ezt a vonatkozó jogszabályok is lehetővé tették, — kiutalást kértek. Megmagyarázhatatlan volt, hogy pld. egy olyan területen, melyet általában „Magyarország veteményeskertjé"-nek neveznek, az őrsök alig *1—2 személy ellátására* szolgáló (pld. 4—5 kg hüvelyes) mennyiségek kiutalását kérték, talán azért, hogy ha már egyszer az igénylési lehetőséget tudtukra adták rendeleti úton, — hát ők is igényeljenek „valamit". A kiutalást biztosító rendelet *sohasem parancs az igénylésre;* amely alakulat szükségletét biztosítani tudja, ne terhelje meg ezzel — a valóban rászorulók érdekében — a központi irányitást.

A szappan-kiutalás az elrendelt időszaki igénylések alapján történik; a fejenkinti mosószappan ellátmány 25%-os felemeléssel lesz — már a legközelebbi kiutalásnál — kiadva.

Gyümölcsíz-kiutalásban a nagyobb létszámú alakulatok közétkezései részesülnek, ahol nincs mód házilag való szilvaíz-főzésre. Mivel — befőzési cukor hiányában — nincs lehetőség gyümölcsbefőzésre sem, ezért nagyobb közétkezéseinknek cukrozott gyümölcsízzel valló ellátását igen fontosnak tartjuk és a kiutalást a lehetőségek szerint újból biztosítani fogjuk.

Tehéntejből készített sajtot viszont éppen a kisebb, táskaélelmezésre szoruló alakulatok részére utaltunk, hogy a külszolgálatot végző legénység a táskaélelmét sajttal egészítse ki és igy a szalonnakészleteinkkel némileg takarékoskodjunk.

Köleskását, árpakását, húskonzervet és *rizst* (utóbbit csak a gyógyházak és nagyobb alakulatok diétás-konyhája szükségletére) a rendelkezésre álló készlet, a létszám és a kiadott rendeletekre érkező igénylés tekintetbevétele mellett adott ki a közellátásügyi miniszter úr.

*

Ez csupán futó áttekintése a m. kir. csendőrség központi élelemellátásának. Az irányitásnál és a rendszer hálózatában folyó munkát, valamint a kiadott rendeletek részleteit nem ismertettük, mert nem ez volt a cikkünk célja.

A rendszer háborús viszonyokra méretezve, háború alatt épült ki, de amennyire kétségtelen, hogy e háború elmultával a világ kereskedelmi és gazdasági életéből nem fog nyomtalanul eltünni az irányitott gazdálkodás, ugyanigy bizonyos, hogy a testületünk is megismerkedett egy háborús ellátási rendszernek sok olyan előnyével és tanulságával, melyet egy békekorszakban is haszonnal értékesíthetünk a szolgálat és ellátásra jogosult bajtársaink javára.

Az 1754—55-ben megtartott általános szemle alkalmával a bizottság az egyik vértesezrednél 5 olyan öreg alantos tisztet talált, akik közül a legfiatalabb éppen negyven év óta szolgált.

Falusi kislány Pesten.*

Írta: DR. TARTSÁNYI DÁNIEL m. kir. rendőrtanácsos, a budapesti főkapitányság erkölcsrendészeti osztályának helyettes vezetője.

„Jaj be szép ez a Pest, Istenem, be szép!
S benne milyen úri, mily szelíd a nép!"
(Czuczor Gergely.)

Gyermekkoromban Budapesten, a Keleti pályaudvarnál járván, mindig Czuczor Gergely akkoriban tanult szép verse jutott eszembe, amelynek az volt a címe — erre mindnyájan emlékezünk — Falusi kislány Pesten.

A vershez rajzolt kép a Keleti pályaudvar előtt ábrázolta a kis falusi lányt, amint még kisebb batyujával áll a téren s nagy csodálkozva indul neki — ismeretlenül — a nagy fővárosnak.

Czuczor Gergely ebben a szép versében csak azt írta meg, hogy a kis vidéki lány milyen tágranyilt szemmel bámulja ezt a milliós fővárost, de hogy ennek a nagy városnak forgatagában azután mi történik ezekkel a sokszor 15—16 éves kislánykákkal, akik Pestre jönnek fel szolgálni, arról már csak az erkölcsrendészet tud.

Alig hinné a falusi ember, hogy mennyi veszélynek néz elébe az a sok falusi kislány, aki tudatlan naivsággal érkezik Budapestre. Majdnem azt lehetne mondani, hogy amikor a falusi anya megváltja a III. osztályú vasutjegyet kislányának, hogy Pestre utazzék cselédnek, sok közülük az első lépést teszi meg ahhoz, hogy leánya néhány év mulva kiváltsa magának azt az igazolványt, amely örökre elszakítja őt a tisztességes emberek társadalmától.

A prostituáltaknak csaknem 70—80%-a vidékről kerül a fővárosba. A legtöbbje háztartási alkalmazott, akit elkap a nagyváros forgataga, de leginkább a saját hajlama, amely együgyüségében azt hiszi, hogy jobb dolga lesz, ha nem dolgozik, ha szép ruhában henyélhet, moziba, színházba járhat s keresi a sok pénzt.

Azt nem látják be, hogy ennek a pénzkeresésnek nagyon nagy ára van. A prostituáltak — csaknem 99.99%-ban — működésük első évében megkapják már a nemibetegségeket (gonorrea, ulcus molle, lues, — statisztikai sorrendben), de lehet, hogy rögtön az első érintkezésnél egész életüket megrontó vérbajt kapnak, másállapotba kerülnek, abortálnak, vagy szülnek, megtetvesednek, megrühösödnek, piszokba süllyednek s áldozatai lesznek az alvilág legsötétebb és mindenre elszánt alakjainak, akik testük és legfőképpen keresetük felett korlátlanul rendelkeznek, — a kitartottjaiknak, a „stricinek". (Kénytelen vagyok a „strici" idegen műszót használni, mert a kitartott férfi nem fedi a fogalmat. Ugyanis csak kéjnő, vagy titkos kéjnő által kitartott férfi a „strici". (L.: 1913:XXI. t.-c. 4. §. 2. pontját.) A stricitől árnyalatokban különbözik az ú. n. „selyemfiú", az „Alfonz", akinek sokszor állása is van s akit olyan nő tart ki, vagy támogat, akinek rendes keresete, jövedelme, vagy vagyona van, tehát nem prostituált.)

A prostitució legelszántabb alakjai a „stricik". A főváros több pontján valóságos „hídfőt" építenek ki maguknak s „operációs bázist" létesítenek a karmaikba került nőik számára.

Egyik ilyen legfontosabb hídfő Budapesten a Keleti pályaudvar előtti rész, annak is különösen a Nefelejts-utca felé eső része, amely a nap minden részében tele van prostituáltakkal s a reájuk „vigyázó" stricikkel.

Sajnos, a bűnnek ezt a hadseregét csak irtani lehet, kiirtani soha. Ahogy az évezredes tapasztalat mutatja, a prostitució — mint a bűn maga is — mindig meg volt s meg is lesz, kezdve az ókori Chaldea és Babylonia vendéglátó és templomi „szent" prostituciójától a mai nagyvárosok perifériáinak titkos, fertőző állapotáig. Meg van azokban az országokban is, amelyek törvénytárából a prostitució fogalmát kitörölték.

De nem ezekről a nehezen orvosolható bajokról kivánok irni, hanem azokról a falusi kislányokról, akik Pestre kerülnek s részben önhibájukon kívül — de legnagyobb részben saját hibájukból — belekerülnek a prostitució fertőjébe, melyből alig tudnak már kikerülni ebben az életben.

Amint a Pestre érkezett falusi kislány a nagy emberáradattal kikerül a pályaudvarból, már a pályaudvar előtti téren megfogja őt a főváros hatalmassága, szédülete, a sok nagy épület, a rengeteg ember, a jobbra-balra, össze-vissza járó, csilingelő villamosok, autók. Azt se tudja, hova, merre menjen.

Végül, a sok kérdezősködés után, amikor már az új „portéka" iránt érdeklődő stricikkel is érintkezésbe jutott, felszáll egy villamosra. Ott is mindenkit megkérdez, mielőtt a kalauz eljutna hozzá, hogy hogyan tud a Pesten lakó keresztanyjához eljutni s észre sem veszi, hogy aki őt nagyon kedvesen útbaigazítja s a jegyet is megváltja neki — ez a második lépés a prostitució felé! —, ez már maga a nagy kerítő, a strici.

A strici, hogy a bizalmat maga iránt fokozza, akárhányszor valamiféle egyenruhát is szerez magának (BSzKRT kalauz, stb.), megváltja a leánynak a villamosjegyet s elviszi őt a főváros egész más részébe, mint ahol a leány keresztanyja lakik.

Sok sírás után beesteledik s a strici felajánlja a leánynak, hogy aludjon az édesanyjánál s majd másnap elmennek a keresztmamához. A leány ebbe gyanútlanul belemegy, eljut a lakásra, ahol nincs anya, csak egy vén banya, aki vállalja a szerepet. A falusi kislány itt tölti Pesten az első éjszakáját, ahol jó vacsora és leitatás után a legtöbbször már elveszti lányságát.

A strici adja a szerelmest, a leányt nem engedi a keresztanyjához, pár nap mulva elfogy a pénz a lakásban, kiderül, hogy a banya nem mamája a fiúnak, követeli az ágyrajáróktól a bért s a strici ekkor erőszakosan lép fel. Sokszor el is veri a leányt s kényszeriti, hogy menjen ki a „platzra" és ismerkedjen meg férfiakkal — pénzért. Ezzel megindul a lány életének új szakasza, amelynek további állomásai: a razzia, az erkölcsrendészet, a kórház, a toloncház, kitiltás, internálás és dologház — végül pedig a pusztulás.

Közben mindig visszatér az ő stricijéhez — vagy az ő hozzá. Csodálatos ez az egymáshozkapcsolódás! Az várja a leányt, ha kiszabadul, ellátja újból ruhával, cipővel, hogy újból kimehessen az utcára s kereshessen a strici számára.

A prostituáltak csaknem minden keresetüket a stricire költik, aki minden pénzüket elveszi s míg a strici szép ruhákban jár, úri módon öltözködik, kitömött vállú, kétsoros kabátban, pepita nadrágban, télen prémes bundában jár, addig a nőn sokszor csak annyi és olyan ruha van, amely éppen szükséges, hogy a férfiakat megfogja. Ha a nő már nem kell a stricinek vagy beteg lesz, sokszor a strici ócska kiskabátja az egyedüli meleg ruhadarabja télen. Piszkos, rongyos blúza alatt sokszor még ing sincsen.

Strici nélkül nincs prostituált. Ha egy új „kislány" (ahogy az alvilágban a prostituáltakat becézik) megjelenik a „strichen", rögtön jelentkezik a strici, ajánlkozik neki s ha a nő nem vállalná, lehetőleg több más prostituált és strici jelenlétében behúzza egy kapu alá, ott össze-vissza veri s így kényszeriti ki és szerez a többi előtt jóváhagyást arra, hogy „futtathassa" a nőt.

A tőle elforduló nőt a strici a szó szoros értelmében „lerúgja" a járdáról s nem engedi őt „működni".

Ha egy strici valamilyen oknál fogva „lemarad" egy nőről, akkor „beújítja" magát egy másik strici. A régi esetleg több száz pengő „lelépési díjat" is kap.

Sok razzián találkoztunk 15—16 éves, aznap érkezett falusi kislányokkal, akik akárhányszor BSzKRT vagy más alkalmazottnak öltözött strici társaságában voltak a szállodában s kiknek deflorálását éppen a rendőri ellenőrzés mentette meg.

Sokszor találunk a Rákóczi-úton és a közeli körutak padjain kislányokat batyúval a kezükben és stricivel az oldalukon, amint már arról tárgyalnak, hogy hova menjenek aludni.

Érthetetlen ezeknek a lányoknak a stricikhez való ragaszkodása. Mintha az otthoni első szerelmet pótolná nekik, úgy ragaszkodnak ezekhez a durva, lelketlen, önző csavargókhoz.

A stricit a nő csak nagyon ritkán jelenti fel, egyébként védi s letagadja a vele való anyagi kapcsolatokat.

Az ok, amiért a prostituált a stricit feljelenti, rendszerint a féltékenység s csak ritkábban az, hogy a nő már nem bírja a férfi zsarolását, verését. Különösen az utóbbit egész természetesnek veszik, szinte a férfihoz való tartozásuk megnyilatkozását érzik abban, hogy tűrik a strici durvaságait, ütlegeléseit.

Egyébként elintéznek mindent maguk között s ha a rendőr meglepi őket, amikor a strici a nőt megveri, minden panasz nélkül igyekszik a lány elhur-

* Kettős cél vezet bennünket, amikor ezt a cikket közöljük. Az egyik, hogy bemutassuk bajtársainknak azt az áldásos munkát, melyet rendőrségünk végez Budapesten az erkölcsrendészet terén, a másik cél, hogy felhívjuk a figyelmet arra a veszedelemre, mely a Budapestre elszegődött falusi leányokat fenyegeti. Mindkét vonatkozásban szerzett ismeretelt értékesítenie kell a csendőrnek a nemzet javára. A fővárosi erkölcsrendészet tanulságainak — ha kisebb keretek között is — hasznát veszi a csendőr a vidéken is, a falusi társadalom befolyásolása révén pedig nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy felvértezettebb lélekkel kerüljenek a fővárosba, de minden nagyvárosba is a kenyérkeresetre szoruló falusi leányok. *(Szerk.)*

Honvédnap Budapesten. A Hősök terén Aggteleky Béla altábornagy megkoszorúzza az emlékművet.

colni a férfit, nehogy valami baja legyen. Pont ilyen esetet láttam 1925-ben London kellős közepén egy nyári éjszaka az Oxford Circus-ön is, ami azt bizonyítja, hogy nyugati métely juttatta el hozzánk ezt az erkölcsi fertőt.

A stricik a rendőrség tagjaival szemben is igen erőszakosan lépnek fel. Egyenesen szembeszállnak velük s az elfogott prostituáltat igyekeznek kiszabadítani az egyedüllevő rendőr lefegyverezésével. Oldalkocsis motorkerékpárra berántva szabadíttatták ki már prostituáltat a detektívek kezéből. A közelmult hónapokban történt meg, hogy a Teréz-körúton leszúrtak egy rendőrt a stricik, mert az őt megszólító titkos kéjnőt igazoltatni akarta.

A prostitució a társadalomnak olyan mocsara, amelyben a nő süllyed a legmélyebbre. Sok falusi lány növi ki magát látszólag ebben a fertőben. Kikerül a titkos prostitucióból és igazolványért jelentkezik a rendőrségen. Ekkor — mint bejegyzett kéjnő — már kevésbbé szorul a stricire, bár ezeknek is a 70—80 százaléka tart stricit, később azonban megismervén az igényeket, pénzét inkább ruhára, ékszerre s lakásra költi. Gyűjteni kezdi a pénzt, házat, földet vesz magának s még az is előfordul, hogy férjhez megy valakihez, aki őt ebből az életből kiemeli. Ez a szerencsés, de ritka eset.

Gyakoribb eset, hogy a prostituált — akár igazolványos, akár titkos — későbbi éveiben igyekszik a multjától megszabadulni, de nem tud. Hiába hazudik össze otthon mindenfélét, hogy Pesten üzletben volt vagy más állása volt, előbb-utóbb kiderül az igazság s ezzel örökre kizárta magát a tisztességes emberek köréből.

A betegségéből, a vérbajból pedig soha sem tud kigyógyulni a prostituált, mert nem kezelteti magát rendesen.

A prostitució egy-két év alatt mély nyomokat hagy a nők arcán. A különböző betegségek — még ha nem kiütések is — meglátszanak rajtuk. Tizennyolc-tizenkilencéves leányok, akik 1— 2 évvel azelőtt még piros-pozsgás arccal kerültek fel a fővárosba, harmadik-negyedik lefogásuk alkalmával sárgás arcbőrrel s a vérbajra különösen jellemző rekedtes, mélyebb hanggal jelennek meg. Az egész nőn meglátszik, hogy valami súlyos betegség roppantotta össze. Ruhájuk rendetlen, hajuk kócos, kezük, piszkos.

Egy eset a sok közül: a mult évben felkerült Budapestre két vidéki lány. Nővérek voltak, 17 és 18 évesek. Egy ideig állásban voltak, azután, mikor megismerkedtek egy kerítővel, az kivette őket szolgálatadójuktól, nála laktak, kiöltöztette őket s elvitte egy körúti vendéglőbe, ahol esténkint különböző férfiakkal ismerkedtek meg. A két nővér által keresett pénz a kerítőé volt, abból ruházta őket, az ennivalót már a vendégek fizették nekik.

Amikor az első alkalommal rendőrkézre kerültek, a lányok letagadták, hogy a lakásadójuk — a strici, a kerítő — küldte és vitte a vendéglőbe ismerkedni. A második esetben, amikor újból lefogtuk őket, beismertek mindent. Akkor döbbentek rá, hogy milyen útra kerültek. Később, büntetésük letöltése után a lányok hazautaztak falujukba, a férfit pedig átadtuk a bűnügyi osztálynak.

Sok leányt a szerencsétlen származása hajt a prostitució felé. Egy 22 éves kéjnő azt mondta: „El lett rontva az életem, amikor születtem." Amikor érdeklődtem, hogy miért, azt felelte, hogy törvénytelennek született, lelencházban, menhelyen, később javítóintézetben nőtt fel s arra a kérdésemre, hogy miért nem maradt cseléd, azt felelte: „Untam cseléd-nek lenni!" Sokat a rossz mostoha hajt el hazulról Pestre s így züllik el.

A napokban járt a hivatalomban egy nő, aki évekkel ezelőtt kéjnő volt Budapesten, de hamarosan megundorodott ettől az élettől s visszament vidékre, a falujába. Nemsokára elkerült házvezetőnőnek egy vidéki városba, ahol egy jóravaló ember beleszeretett s feleségül akarta venni. A házasághoz azonban — a férfi állása miatt — erkölcsi bizonyítványra volt szükség s a nő azért jött fel Budapestre, hogy a multja ne kerüljön bele az erkölcsi bizonyítványba. Sajnos, semmit sem lehetett tenni, ezt a priuszt, a multnak ezt a legsötétebb foltját nem lehet rehabilitálni — 1940:XXXVII. t.-c. — s a nő a legnagyobb kétségbeesésben ment vissza vidékre.

Hogy a mult mennyire megzavarja ezeknek a szerencsétleneknek a lelki egyensúlyát, mutatja a következő eset. A közelmultban öngyilkos lett egy 26 éves prostituált. Egy kis cédulára ezt a pár sort írta: „Anyám, most már nem kell szégyelni magad!" Se aláírás, se búcsú!

Milyen tragédia! Mennyi civakodás lehetett anya és leánya között, amíg végül a nő pontot tett életére, mert belátta végül ő is, hogy az a sok pénz, amit züllött életével keresett, ruhára, ékszerre, prémekre elég lehetett, de a maga és szegény szülei becsületének helyreállítására nem!

Jellemző ezeknek a nőknek a nagyzási mániájára, hogy mindig előkelőbbnek akarnak látszani a valóságnál. Egy prostituált pl. azt felelte hirtelen feltett kérdésemre, hogy az apja földműves volt, de — amikor már volt ideje gondolkodni s hazudni, hozzátette, hogy a nagyapja viszont földbirtokos volt.

Egy másik nő, aki nagyon állította, hogy nem volt az „utca rongya", iratainak átnézésekor kiderült, hogy kávéházi „franka" volt s csak azért nem került az utcára, mert csinosabb volt, jobban öltözködött s megtűrték a körúti kávéházban. Belsőleg azonban ép olyan anyagból volt, mint az utcán kószáló társnői.

A nagyvárosi kávéházak, vendéglők, korcsmák, kávémérések, kifőzések sokszor valóságos kerítőhelyei ezeknek a faluról felkerült leányoknak. Ők csinálják a főforgalmat, az ő kedvükért járnak oda a kalandokat kereső férfiak. Ezért újabban nagy harcot indítottunk a fővárosban ilyen helyiségek ellen.

A budapesti fogadók nagyrésze valóságos nyilvánosház lett. Ha egy vidéki lány más hiányában véletlenül ilyen helyre ment aludni, sokszor azzal fogadták, hogy nincs szoba, de ha akarja, befekhet egy férfi szobájába. Késő éjjel, — nem tudván hova menni, — az akkor érkezett leány elfogadta az ajánlatot, mert a portás is és a szobában lakó férfi is megígérték neki, hogy nem lesz semmi baja. A következmény: a szobában lakott férfi strici volt, aki a nőt nem engedte el többé s később még az igazolványt is kiváltatta vele.

A másik eset az, hogy a nőnek adnak ugyan szobát, de később — az éj folyamán — erőszakkal betelepítenek hozzá egy férfivendéget, vagy egy új nőt kereső stricit.

Ezek ellen a fogadók ellen is megindítottuk a kíméletlen harcot. A tulajdonost, portást, szobaasszonyt súlyos elzárásbüntetéssel sujtjuk, internáltatjuk, az elöljáróságtól pedig a fogadó bezárását kérjük.

Sok ilyen helyen a portás, szobaasszony — volt strici, kéjnő, franka, — valósággal keríti ezeket a szerencsétlen leányokat. Rendes ruhát, cipőt szereznek nekik s úgy küldik ki őket az utcára. Ha a tolonházból kikerül az ilyen, általuk tönkretett leány, szobát, ellátást adnak neki, amíg újból „kéres". Nekik megéri, mert abból az erkölcstelen forgalomból élnek — busás borravalók, a fogadói szobák félóránkénti váltakozása — amit ezek a leányok biztosítanak nekik.

Nagy erkölcsi rombolást idéznek elő a vidékről Budapestre felkerült leányok életében a tömegszállások, a „quartélyok" is, ahol — eltekintve a vadidegen férfiak és nők egy fekhelyen alvásától — az ágyrajáró nőket a lakás tulajdonosa, helyesebben tulajdonosnője egyenesen kihajtja az utcára — pénzt keresni. Mindjárt a strici is ajánlkozik az ágyrajáró férfiak közül s megindul a leány a teljes züllés felé.

Újabban szép eredménnyel működnek a háztartási alkalmazottak társadalmi egyesületei, így — amelyekről én tudok — a katolikus „Zita" körök s a különböző protestáns egyesületek, a református „Lóránffy Zsuzsanna" és „Márta" nőegylet.

A prostitució, amely ellen a közbiztonsági szervek küzdenek, kétféle: titkos és tűrt. A titkos prostituáltak az u. n. „frankák" (szabadon futó nők), a tűrtek pedig az igazolványos kéjnők, akik a 160.100/1926. B. M. rendelet óta kéjnőtelepeken, magán- és nyilvános találkahelyeken működnek.

A kéjnők csaknem mindegyike végigjárja a prostitució „tanonciskoláját": a frankázást. Kevés tudja ezt kikerülni.

Ha megkérdezzük az igazolványos kéjnőket, hogy mik voltak azelőtt, mielőtt kéjnők lettek, csaknem mindegyik azt feleli, hogy „franka". Épp. hogy azt nem mondják, hogy úgy jöttek a világra, pedig ez is helyes válasz lenne, mert a legtöbbje már születéskor magával hozza azt a hajlamot, amely később a prostitucióba hajtja.

A körülmények csak másodlagos hajtóerők, legerősebben uralkodik a hajlam. Tisztességes falusi leányt hiába csábítja a strici a Keleti-pályaudvar előtt, vagy bárhol is, az nem fog belemenni semmiféle kalandba. Látjuk ezt a faluról felkerült nővéreknél. Az egyik elzüllik, a másik nem. Pedig egyszerre érkeztek Budapestre, ugyanabban a vasúti kocsiban, ugyanazon anyai intelmekkel — és előzetes neveléssel s mégis az egyik nővér (megtörtént eset!) apáca lesz, a másik pedig elzüllik.

A rendőrség a tűrt prostituciónál azt igyekszik elérni, hogy azt azok közé a keretek közé szorítsa, amelyeket a 160.100/1926. B. M., a 178.300/1936. B. M. stb. rendeletek előírnak, a titkos prostituciónál azonban kíméletlen harcot folytat a frankák, a nemibetegségek élő bacillushordozói ellen. Míg az igazolványos kéjnők egyszeri vizsgálatnál $^1/_3$%-ban fertőzötték, addig a titkos kéjnők ma, a háború ötödik évében 50%-ban. Tehát az arány 1 a 100-hoz.

Hősi halált halt

Kovács István III. szolyvai őrsbeli őrmester,

1944 június 20-án.

Tisztelgünk dicső emléke előtt!

Magyarország az évi sajnos kb. 100.000 nemibetegével — még nem is áll vezető helyen Európában. Sőt! Most különösen nem, amikor a háborús sexualitásnak alig lehet gátat vetni. A hadseregeknek sokszor hadosztálynyi erejét teszik harcképtelenné a titkos prostituáltak, akiket újabban mind erősebben igyekszünk a társadalomtól eltávolítani, internáltatni s munkatáborokba küldeni. Odakerülnek, amitől a legjobban félnek: a munkához!

A prostitutiót sok helyen felületesen kezelik, a rendeleteket tévesen értelmezik. Pl. sok helyen a pincérlányok prostituálását természetesnek veszik, mert azok orvosi vizsgálat alatt állanak, holott prostituálásból csak azok élhetnek, akik erre az illetékes rendőrhatóságtól igazolványt kapnak.

Ami egyes vidéki vendéglőkben, fogadókban történik a pincérleányokkal, az egyenesen kétségbeejtő. Egész nyiltan berendezkedik a tulajdonos a prostitucióra azon a címen, hogy a pincérlány rendszeres orvosi vizsgálat alá van vetve. Külön szobát tart a lány számára a vendéglő vagy fogadó épületében, ahová a nő azután rendszeresen viszi a vendégeit. Ezt a veszélyes állapotot feltétlenül meg kell szüntetni!

A prostitucionak a legfőbb veszedelme — amint azt jól tudjuk — a nemibetegségek terjesztése. Budapesten ezideig 40.104 titkos kéjnőt jegyeztünk be a nyilvántartásunkba, ezeknek — becslésem alapján — kb. $^1/_4$-e működhet jelenleg is s így a frankák száma a fővárosban kb. 10.000-re tehető. (Az országban még 10.000 titkos kéjnő lehet, számuk a község, város lélekszámával mértani arányban növekszik.)

Évente 4—5000 titkos prostituáltat állítanak elő Budapesten az erkölcsrendészeti osztályra, akiknek kb. 1/3-a ú. n. első esetes.

Elképzelhető, hogy a 10.000 titkos kéjnő napi átlagos öt vendég-forgalma mellett milyen nagy mérvben terjeszti a betegségeket, amikor az előállított nők fele nemibeteg. A megfertőzött férfiak tovább fertőznek — esetleg tisztességes nőket is, — s így lesz beteg azután az egész társadalom. Ezért végtelenül nagy fontossága van a prostituciós nemibetegségek elleni harcnak, védekezésnek.

A törvényes, tűrt prostitució csökkenőben, visszaesőben van, de annál nagyobb mérvben terjed a veszedelmes titkos prostitució. Van olyan 30.000 lakosú város, ahol egy bejegyzett kéjnő sincsen, de annál több a titkos. Olyan falu is alig van, ahol valamilyen formában, esetleg mellékkeresetként, titkos prostituált ne lenne.

Budapesten 25—30 évvel ezelőtt közel 4000 bejegyzett kéjnő volt, ma kb. 800-ra csökkent le a kevésbbé fertőző, igazolványos kéjnők száma. Annál jobban terjed azonban a titkos prostitució!

A stricik, akiknek a fele állandóan nemibeteg, szándékosan fertőznek meg másokat s különösen falurról érkezett fiatal lányokat, némelyik abból az ostoba babonából, hogy ártatlan leánnyal való érintkezés megszünteti a férfi betegségét.

Míg a becsületes emberek — betegségük tudatában — vigyáznak embertársaikra, nehogy azokat is megfertőzzék, a prostituáltak — különösen a frankák lelkiismeretlenségből, szándékosan terjesztik tovább a nemibetegséget. Valami társadalomellenes gyűlölet van ebben a gonoszságukban.

Az 1940:VI. t.-c. a nemibetegségek elleni védekezésről szigorú rendelkezéseket léptetett életbe. Nemcsak a keresetszerű titkos kéjelgésből élőkkel szemben tesz intézedéseket, hanem mindenkit kötelező orvosi kezelésre utasít — nőt, férfit egyaránt, — aki nemibetegségeket szerzett. A vonakodókat kényszerrel kórházba lehet utalni.

A törvény alkotói felismerték azt a nagy veszedelmet, amelyet a nemibetegségek terjesztése az országra — különösen háború esetén a honvédelemre — jelent s mivel a nemibetegségek legfőbb terjesztői a titkos prostituáltak, a Kbtk. 81. §-ában meghatározott egy hónapi elzárás büntetést a törvény 54. §-a két hónapi elzárásra emelte fel.

A 160.100/1926. B. M. rendelet 54. és 56. §§-ai szerint a titkos prostituáltakkal és kitartottjaikkal szemben az 1913:XXI. t.-c. alapján is el kell járni (közveszélyes munkakerülés — csavargás — kihágás, illetőleg vétsége cimén), fertőzés okozása esetén pedig, akár szándékos, akár gondatlan cselekményről van szó, az 1940:VI. t. c. 50. §-a alapján testisértés vétsége vagy bűntette miatt a bűnvádi eljárást is meg kell indítani.

Ezeken felül erős fegyver a rendőrhatóságok kezében a közigazgatási intézkedés: rendőri felügyelet alá helyezés, kitiltás, internálás.

A vidékről a fővárosba s nagyvárosokba felkerült leányok erkölcsi érintetlenségének megvédése érdekében szükséges a pályaudvari misszióssnővérek munkájának fokozása s a pályaudvarok előtti fogadók, az u. n. garni-szállók megszüntetése. Ezeket a fogadókat át kellene alakítani vidéki leányok otthonává, ahol olcsón rendes, tiszta szobát kaphatnának. Katolikus és protestáns intézmények szépen vezethetnék ezeket a leány-szállókat, amilyeneket külföldön — sőt némely helyen Magyarországon is — s.-kat láttam.

A bűnre, a prostitucióra hajlamos egyént a legkisebb alkalom és lehetőség is elzüllesztí. Ezért kell az alkalmakat — amelyek nemcsak a tolvajt szülik, hanem a prostituáltakat is — megszüntetni s mindent elkövetni, hogy a vidékről Pestre került leány ne zülljön el, hanem rendes életet éljen.

Ezért küzd az erkölcsrendőrség, az erkölcsrendészet, hogy Budapest utcáiról eltűnjenek ezek a züllés útjára került leányok s azok stricijei. Munkánkkal nemcsak ezeket a leányokat adjuk vissza a tisztességes emberek társadalmának — ha még lehet, — hanem az emberek százereit is megvédjük attól, hogy ezek az erkölcsi fertőbe került nők megfertőzzék őket.

PORTYÁZÁS

Egy csendőrtiszt *első évfolyambeli hadapródiskolás fia írta ezt a levelet szüleihez:*

„Kedves Anyukám, Apukám és Nagyanyókék!

Megkaptam leveleteket és a bélyegeket. Az éjjeli légiriadónál nem történt itt semmi különös. A hétfő délelőtti légiriadó kint ért bennünket a vizen. Éppen ladikjárásunk volt. Hallottunk gépzúgást, de gépet és kondenz-csikot nem láttunk.

A kedd délelőtti légiriadó is a vizen ért minket. Akkor is ladikjárásunk volt. Bevittük a fák alá a ladikokat és mi kifeküdtünk a töltésre. Ez a riadó bizony nem volt unalmas. Nemsokára a szirénázás után egy kb. 200 gépből álló amerikai kötelék ment el felettünk Pest felé. Pont felettünk elkapták őket a mi vadászaink és a köteléket teljesen szétszórták, pedig a vadászok csak mintegy negyvenen lehettek. Egy kötelék azonban áttörte a vadászok gyűrűjét és elindult Pest felé, de nem jutottak messzire, mert rövidesen ötös-hatos kötelékekben jöttek egész alacsonyan vissza.

Nem lehet leírni azt a pillanatot, amikor az egyik 8 gépből álló kötelékrek egyszerre csak nekirepült egy magyar Messerschmitt 109-es vadász és a kötelék bal hátsó gépét tűz alá vette. A harmadszori rácsapásnál egyszercsak egy sötét füstcsóva jelent meg az amerikai „Fortress" mintájú nehézbombázón és lángolva elkezdett zuhanni. Mikor kb. 500 méterre ért le a földhöz, irtózatos dörrenéssel, 100 darabra robbant szét a gép. Legénysége valószínűleg atómjaira szakadt szét.

Egy másik magányosan repülő „Fortresst" szintén megtámadott egy magyar „Me—109"-es és rövid fordulóharc után lelőtte. Mikor zuhanni kezdett, 5 fehér pont vált el a géptől, a személyzet. A másik 5 valószínűleg bennt égett.

A legérdekesebb légiharc a harmadik volt. Egy 5 gépből álló köteléket szintén egy magányos „Me—109" támadott meg és egymaga szétzavarta a köteléket eredményes tűzcsapásaival és földközelbe zavarva egy négymotoros „Fortresst", teljesen lángolásig lőtte azt. Ez Dorog mellett zuhant le. Az első Pilismarótnál, a második Párkányon túl. Még egy négymotoros gép

Eligazítás. (Dr. Gadányi fhdgy. felv.)

megsérült (Liberator), mert kimenekülve a vadászok gyűrűjéből hörgő motorokkal vánszorgott el Nyergesujfalu felé. Ennek a gépnek a sorsáról nem tudunk továbbiakat, de valószínű, hogy ez sem ment haza. Azonban mint minden dolog, ez sem lehetett meg áldozat nélkül. Egy sérült német rombológép (Me—110) jött lefelé, amikor az egyik felhőből előbukkant egy „Mustang" mintájú amerikai kísérővadász és egy rövid sorozattal megadta a kegyelemdöfést a szegény német gépnek, amelyik hosszú, fehér füstcsóvát húzva maga után, Tát környékén lezuhant. Két főnyi személyzete ejtőernyővel teljes épségben földet ért.

Felejthetetlen marad számomra ez a gyönyörű élmény. Milyen jó érzés volt, amikor láttuk, hogy kis Hazánk fiai ilyen hősiességgel vették fel a harcot a nagy túlerővel. Gondolhatjátok, milyen örömújjongás volt, amikor láttuk az ellenséges gépek megsemmisülését. Ez az igazi harc, amikor az ügyesség és a rámenés dönti el a küzdelem sorsát. Képzeletben én is ott fent jártam a felhők közt, a hős magyar titánok között, akik mosolyogva képesek a Hazának áldozni legfőbb kincsüket, az életüket.

Anyukám! Ha láttad volna, hogy az ellenségnek mennyivel több gépe van, azt hiszem már Te is és minden magyar anya megadta volna arra a bizonyos kérésre az igent. Ha elesik közülünk egy, a helyébe kell lépni tíznek, ha elesik az a tíz, helyébe lép még másik száz és felemelt fejjel áldozza ifjú életét a Hazának.

Kezeteket sokszor csókolom szerető fiatok és unokátok

1944. VI. 28.

Bandi."

A kérés, amire a levél céloz, a repülésre vonatkozik. Repülni szeretne a kislegény, de anyja egyelőre biztonságosabbnak látja a ladikozó katonamesterséget. Ezen anya és fia majd csak megegyeznek, mi pedig tisztelettel hajlunk meg katonaiskoláink nevelőmunkája előtt. Jó férfimunka.

Meglett emberek sokszor már a távoli motorbúgásra bújnak ahova lehet. Légoltalmi vonatkozásban ez a helyes, de ha a férfilélek túlságosan siet a légoltalmi szabályok hajszálpontos betartásával, ha a józan óvatosság sietős félénkségbe puhul, az már nem jó dolog.

Vidéki híreink szerint, eldugott városkák és falvak lakossága jobban fél a repülőktől, mint az a derék, igazán hős csepeli munkás, aki az olajtartály tövében dolgozik s csak a sziréna ismételt sürgető hangjára teszi le a szerszámot, hogy óvóhelyre vonuljon, pedig fölötte bármelyik pillanatban fellobbanhatnak a pokol felhőkig csapó lángjai.

Magunk tapasztaltuk, hogy egy alföldi faluban, még a repülőmentes idők legteljesebb csendjében, este nyolc után összecsődült az egész légoszervezet, ha az utcán égő cigarettával sétált az ember. Határozottan nevetséges, de éppen ezért elszomorító volt az ideges buzgalom, ahogyan ezek a hivatalos emberek nekiestek a szimfónia parazsának, hogy megmentsék Európát a pusztulástól.

Sok adatunk van rá, hogy ez a pánikos félénkség ma is sok helyen megvan. Tudjuk, hogy légiharc mindenütt lehet és megtörténhetik, hogy valamit lelőtt óriási bombázó éppen egy kondás fejére esik az üres puszta közepén, de ez már a sors olyan véletlen rendelése, mint amikor tifuszbacillust iszik valaki.

Látnák a félős falusiak, hogy a fővárosi ember milyen elvont higgadtsággal jön-megy a romokkal vegyes házsorok között, bizony elszégyelnék magukat. És ha látnák, a légohisztériás felnőttek a kis hadapródiskolásokat, amint kihevernek a töltésre és lángoló szemmel nézik a légiharcokat. Ők is elszégyelnék magukat.

Üdvözöljük a levéliró kis katonát és minden apró bajtársát. Hitük és bátorságuk az ébredő férfilélek tiszta forrása s ebből a forrásból oly jólesik egy-egy üditő korty a szüntelen harcban és küzdelemben el-elfáradó felnőtteknek.

Csak így tovább Bandi, így férfi s meglásd még tábornok is leszel.

*

Szólnunk kell *külön a csepeli és másutt dolgozó ipari munkásról. Hősi munka ez, hősi helytállással. Már maga az a tudat, hogy minden gyár elsőrendű repülőcélpont, kemény próbára teszi a kitartást. Repülőtámadás mindenfajta foglalkozású embert érhet, de az ipari munkás ennek a veszélynek mégis a legelső vonalában él és dolgozik.*

Ez határozottan különálló harcos szerep az itthoni termelőmunkában. Mikor a szirénák felbőgnek s a hegyoldalból áttekintünk a főváros fölött, odatapad a szem a kéményerdős iparterületekre. Mindig azok kapják a támadás súlyát. Aztán jönnek a gépek, füst gomolyog a kémények között, ott már oltanak, mentenek az emberek, arcuk szüntelenül verejtékes és kormos.

S amikor elmennek a gépek, a lángokkal még sokáig birkózni kell, de mihelyt leküzdötték, az épen maradt gépek újra dübörögnek, a fáradt munkáskezek újra dolgoznak és dolgoznak minden veszély, kockázat és viszontagság közepette éjjel-nappal, szüntelenül és rendithetetlenül.

Megbecsüljük-e eléggé ezt a teljesitményt? Reméljük, hogy nincs értelmes ember az országban, aki legalább a gondolataival és megbecsüléseivel oda ne állana az ipari munkás mellé ezekben a nehéz időkben.

Reméljük, hogy az a mesterségesen tenyésztett köd, ami az iparimunkásság dolgát évtizedekig körülvette, most felszakad. Az ipari munkás kemény ember, foglalkozása mellett más nem is lehet. Meggyőződései mellett kitart. Kívánságai és követelései többnyire teljesen jogosak voltak azzal a haszonleső, mohó, néha az embertelenségig rideg, üzletszellemű tőkével szemben, amelynek a nemzeti erőforrásokba visszavezetése csak most indult meg.

Kemény ember az ipari munkás, nem árul zsákbamacskát, hanem nyiltan megmondja, amit gondol és akar. Ez azonban nem hiba. A bajt mindig azok az alattomos idegen célok okozták, amelyek az ipari munkásság háta mögül puskáztak a nemzeti érdekekre.

Ezek az idegen erők végre eltüntek s most itt áll előttünk a magyar ipari munkásember a maga egyenes beszédével, csak meg kell a hangját hallani és meg kell fogni a kezét.

Nekünk magyaroknak az ipari termelés nem természetünk.

Mi gondolkodásban még most is a búza és rét emberei vagyunk, pedig milliók kenyerét az ipar adja, de ez a népesség a falvaktól távol, a városi tömbökben lakik. A falu nem látja és nem ismeri ezeket a tömböket s ezért bizonyosfokú idegenkedést érez velük szemben. Sok félreértés, tévedés, ferdeszándékú propaganda még fokozta ezt az idegenkedést. Ezért van-aztán, hogy sok nemiparos magyar azt hiszi az ipari munkásról, hogy forradalom nélkül nem is izlik neki a reggeli kávé. Sokan hiszik, hogy az ipari munkás — minden ipari munkás — szükségképpen nem más, mint robbanóanyag a társadalomban.

Ez pedig nem igaz. Az ipari munkás általában nem kiván mást, mint a többi magyar: dolgozni, családot nevelni és öregkorra szilárd talajt a talpa alá, ezt pedig mindenki joggal kivánhatja. Hogy aztán az ipari munkásság szervezett erejét hátulról nem egyszer hibás irányba terelték, az más kérdés. Nyugodtan elhiheti mindenki, hogy ebben sok tényező hibás, csak éppen az ipari munkásság nem.

Adjuk meg tehát azt a megbecsülést és bizalmat az ipari munkásnak, amit a szántó-vető embernek oly magától értetődően megadunk. Ne idegenkedjék a falusi ember a másik magyartól csak azért, mert annak kormos a keze és olajos a ruhája. Aki dolgozik, egyforma érték. Szokjuk meg, hogy az ipar éppen olyan nélkülözhetetlen munkakör, mint a szántás.

Fogjuk meg a kemény, bátor ipari munkás kezét és külön becsüljük meg benne azt, hogy Csepelen és másutt, az ő kitartásuk nélkül nem füstölnének a kémények.

A Borsava patak Kárpátalján.
(Fekete alez. felv.)

A helyszín.

(Pályázatunk anyagából.)

Irta: **KISS MIKLÓS** alhadnagy (Debrecen).

2.

Özv. Gádor Imréné* 80 éves, b...-i lakos, évek óta élt egyedül Völgyhát-utcai lakásában.

Minthogy Gádornénak nem volt senkije, így Gádor Balázs nevű umokaöccsét és a szomszédjában lakó Pálos Antal nevű ismerősét bízta meg gondozójául. Úgy gondolta, hogy amikor majd teljesen tehetetlen lesz magával, akkor Pálos Antal és Gádor Balázs családja minden ügyét-baját elintézi és mindenben segíti. Özv. Gádorné a két család támogatását nem kivánta ingyen. Hála fejében már 1927. évben Pálos Antalra iratta 3 hold szántóföldjét. 1929-ben a házát, 1 hold földjét és félhold szőlőjét is adásvételi szerződés alapján, de holtigtartó haszonélvezeti jog fenntartásával.

Özv. Gádorné a vagyonának másik részét ugyanakkor Gádor Balázs nevű unokaöccsére iratta át azonos feltételek mellett.

Pálos Antal és Gádor Balázs a nevükre iratott földet felében munkálták. A termés felerésze özv. Gádornét illette. Az így beszolgáltatott terményekből tartotta fenn magát a 80 éves, magával tehetetlen és botra támaszkodva járó, fájós lábú öregasszony, aki köztudomás szerint a pálinkát igen szerette, hetenként két litert is elfogyasztott belőle. Szerette a magányt, egészen egyedül lakott, így gondozói csak időközönként jelentek meg lakásán és csak bizonyos háztartási dolgokban segédkeztek neki. Gádorné a nyári reggeleken és estéken csordahajtáskor és a csorda hazaérkezésekor mindig kiállt a kapujába és bottal a kezében vigyázott arra, hogy az ott elhaladó szarvasmarhák a kerítését meg ne rongálják. Így történt ez 1941. július 30-án 20 óra tájban is. Másnap reggel 4—5 óra között — amikor a csordát kihajtották, — Gádornét nem látta már senki a kapujában.

Pálos Antalnak feltünt az öregasszony távolmaradása s mint gondviselője kötelességének tartotta annak okát megállapitani. Átment Gádorné udvarára, akit keresett a konyhában, lakásban, éléskamrában, sőt a félreeső helyen is, de nem találta. Már éppen indulni akart hazafelé, amikor véletlenül az udvaron lévő káváskút felé tekintve, a kútkávához támasztva Gádorné botját pillantotta meg. Tudta azt, hogy Gádorné a botját soha sem szokta elhagyni, rosszat sejtve, a kúthoz sietett és belenézett. Előérzete nem csalt, mert Gádorné valóban a kútban volt, fejjel lefelé, a vízből csak az egyik meztelen lába látszott ki. Tekintettel arra, hogy a kútkáva mellett a földön egy üres veder is volt, igy azt gondolta, hogy Gádorné abban vizet akart bevinni és akkor esett a kútba.

Pálos Antal nyomban hazasietett a feleségéhez és az esetet közölte. Azonnal értesitették Gádor Balázst is, a másik gondviselőt, majd B... község főjegyzőjét, aki távbeszélőn nyomban közölte az illetékes csendőrőrssel.

* A neveket megváltoztattuk. *(Szerk.)*

Miután a községi főjegyző hozzájárult ahhoz, hogy özv. Gádorné holttestét a kútból kihúzzák, már a járőr kiérkezése előtt Pálos Antal, Gádor Balázs és a közelben lakók kiemelték a hullát és közvetlen a kút mellé fektették. A járőr és a kiszállott körorvos itt találta már a holttestet felöltözve, a rendes hétköznapi ruhájában, csupán lábairól hiányoztak a szandáljai.

A helyszinen megjelent járőrnek Gádorné udvarán és lakásában nem sok szemrevételezni valója akadt. Úgy a szobában, mint a konyhában szokatlan rend uralkodott. Az udvar tiszta és felsepert állapotban. Sehol semmiféle gyanús nyom vagy jelenség nem volt található. Csupán a kútkáva mellett volt a földön egy üres, horgonyozott bádogból készült veder és a kútkávához támasztva az elhalt nő botja. A kútkáva fölött, a kútostoron egy üres veder lógott alá. A régi és avult deszkából készült kútkáva meg volt rongálva. Tanuvallomások alapján megállapitást nyert, hogy a kútkáva az eset felfedezésekor sértetlen volt s az akkor sérült meg, amikor a kútból Gádorné holttestét felfelé húzták.

A halálesetről a körorvos 1941. július 31-én ½12 órakor a következő irásbeli szakvéleményt adta ki:

„A megvizsgált hullán a halál a vizsgálat megtétele előtt kb. 8—10 órával előbb állhatott be. Oly külsérelmi nyomok, melyek bűntényre engednének következtetni, nem voltak észlelhetők. Számbavetve a hozzátartozók bemondását és a felmutatott kocsmai kiskönyvet, mely szerint özv. Gádorné mértéktelenül fogyasztotta az alkoholt, feltehető, hogy a kútbaesés önhibájából származó baleset következménye volt s így a halált is balesetből származó kútbafulladás idézhette elő."

A kivezényelt járőr a helyszín adatai és az orvosi szakvélemény alapján valóban azt következtette, hogy „Nincs itt semmi!"

A kútkávánál talált bot és a kútkáva mellett a földön talált üres veder, valamint a káva fölötti kútostoron lógó üres veder valóban azt a látszatot keltette, hogy özv. Gádorné vagy előző este, vagy aznap a kora reggeli órákban vizet akart vinni, de közben a vederért való kapaszkodás közben a kútba esett. E legvalószínűbbnek látszó feltevést megerősitette a körorvos irásbeli szakvéleménye is.

A helyszín adatai között volt ugyan egy olyan adat, ami a fenti feltevésbe nem illett teljesen bele. Ez a rozoga kútkáva volt. Itt okvetlen fel kellett volna tenni a kérdést: hogyan történhetett az, hogy Gádorné kútbaesése közben a rozoga és teljesen elavult kútkávát nem sértette meg. Ha önmagától esett a kútba, akkor neki kellett volna esnie a rozoga kútkávának és azt meg is kellett volna rongálnia. *Ennek az elmaradt elváltozásnak kellett volna keresni az okát, de nem kereste senki.* A járőr jelentése alapján ilyen értelemben tett az őrs is jelentést a debreceni kir. ügyészségnek.

Az őrs által kért temetési engedélyt a kir. ügyészség azonban nem adta meg, hanem bizottság kiszállása és a holttest felboncolása mellett döntött. A kiszállott bizottság a boncolás során a következőket állapította meg:

Vásárügyeleten.
(Dr. vitéz *Nagy* szds. felv.)

„A 80 éves özv. Gádorné holttestén talált sérülések nagyrésze, különösen az orrnyílások, a száj és nyelv körüli vérzések, de legfőképpen a gége pajzsporc csontosodott szarvának kettétörése idegen kézzel okozott bántalmazásának, az orr és száj befogásának, a nyak összeszorításának, vagyis fojtogatásnak felelnek meg. Miután sem a légutakban, sem a torokban, sem a gyomorban semmiféle folyadék, víz vagy földszennyeződés nem volt feltalálható, így kétségtelen, hogy Gádorné már nem élő állapotban került a kút vizébe."

E vélemény alapján a bűncselekmény kétségtelennek látszott. Megindult tehát a nyomozás az eset kiderítése és a tettes kézrekerítése végett. Az eset utáni harmadik napon a nyomozásba én is bekapcsolódtam. Pálos Antal és Gádor Balázs családtagjai már ekkor kikérdezés alatt álltak, mert a gyanu, mint gondviselőkre, reájuk irányult. Nekik állott érdekükben özv. Gádorné halála. Gádor Balázs és családtagjainak szerepe gyorsan tisztázódott, ezért szabadon is engedtük őket.

Pálos Antallal, feleségével és 25 éves István fiával szemben más volt a feltevésünk, mert különkülön történt kikérdezésük során az 1941. július 30-án esti ténykedéseiket, a vacsora és lefekvés körülményeit egymástól eltérően adták elő.

Pálos Antal azt állította, hogy 1941. július 30-án ½21 óra tájban, amikor felesége és István fia az udvarukon fejéssel foglalkoztak, neki hirtelen jött hasfájás miatt a félreeső helyre kellett mennie, ahol fél óra hosszat tartózkodott. Mikor onnan a konyhába bement, a családját már vacsoránál találta. Minthogy nem volt éhes, nem evett. Felesége aznap kenyeret sütött, így a lakásukban igen meleg volt. Ezért ő a felesége által a konyha földjére letett két zsákra feküdt le és ott aludt reggelig.

Pálos István előadása a következő volt:

Észrevette, hogy apja a tehénfejés közben eltűnt az udvarukról, de nem tudja, hová. Fejés végeztével, amikor a konyhában vacsorázni kezdtek, anyjától érdeklődött apja hollétе felől. Anyja azt mondta, hogy apja özv. Gádornéhoz ment 10 pengőt kérni. Apja kb. fél órai távollét után tért haza. Anyja csak annyit kérdezett tőle: „Hát kaptál?" Apja azt felelte: „Igen!" Anyja ezután vacsorával kínálta apját, de annak nem kellett. Apja ezután a konyhában feküdt le két zsákra. Az ottalvást azzal indokolta, hogy a lakásban nagy meleg van.

Pálos Antal és fia előadásának ellenőrzése céljából kikérdeztük Pálosnét, aki a következőket adta elő:

Ő is észrevette, hogy férje a tehénfejés közben eltávozott az udvarról, de azt nem közölte vele, hogy hova. Tagadta, hogy fia érdeklődésére azt a kijelentést tette, hogy férje kölcsönkérni ment özv. Gádornéhoz. Határozottan tagadta, hogy a férjének ő készített volna a konyhában fekhelyet. Huzamosabb időn át kitartott azon állítása mellett, hogy férje vele egy ágyban feküdt le a lakásban, és onnan reggelig nem is kelt fel.

Ha Pálos Antal, valamint a felesége és fia előadásait összehasonlítjuk, azonnal szembeötlenek az ellentmondások. Az is kiérezhető belőlük, hogy hármuk közül a fiú a legőszintébb.

Pálos Antal észrevétlen eltűnése, félórás távolléte, visszatérésekor a felesége burkolt érdeklődése s az erre adott rövid „Igen" válasz, vacsora nélkül a konyhában való lefekvése és ennek a feleség általi letagadása olyan gyanus körülményeknek látszottak, amelyekből azt lehetett következtetni, hogy özv. Gádorné halálának előidézője Pálos Antal lehet.

Pálos Antal több napon át tagadott, amíg végül belátta, hogy a tagadásával célt nem érhet el. Nevezett a Gádorné halála utáni hatodik napon a következő beismerő vallomást tette:

1941. július 30-án ½21 óra tájban a felesége és fia tudta nélkül átment Gádornéhoz, akit lakása tornácán talált. Előbb az időjárásról, majd a termésről kezdtek beszélgetni. Gádorné közben panaszkodni kezdett, hogy nem lesz elég búzája. Ugyanakkor

szidni kezdte, hogy: „A fene enné meg az ilyen gondozókat, ezek felől meghalhatok éhen". Gádorné a szidalmazást folytatva, székéről felállt és a mellette levő konyhakést felvéve reá fogta. Ő hirtelen elkapta Gádorné jobb csuklóját és megcsavarta úgy, hogy a kés a földre hullott. Ezután hirtelen mozdulattal átfogta Gádorné nyakát és állandóan szorítva az udvaron levő gémeskúthoz vonszolta.

Amikor Gádornéval a kúthoz ért, az már eszméletét vesztette. Ott az alélt asszony nyakát álla alatti részével a kútkáva deszkájára tette és jobbkezével a tarkójánál fogva nyomta lefelé. Ezután az asszony jobb és bálkarját a kútkáván belül helyezte, majd testét hátulról felemelve, fejjel a kútba csúsztatta.

Célja az volt, hogy Gádorné esetét úgy állítsa be, mintha az véletlenül, önmagától esett volna a kútba. Hogy ezt hihetővé tegye, megkereste Gádorné botját, amit az vonszolás közben ejtett el a kezéből és a kútkávához támasztotta. Ugyanakkor a konyhából kivitte az üres vizesvedret is, amit szintén a kútkáva mellett helyezett el a földön. Az volt a meggyőződése, hogy ezzel sikerült mindenkit félrevezetni. Hogy semmiféle áruló nyom ne maradjon, az udvar földjén keletkezett vonszolási nyomokat seprűvel tüntette el. Ez alkalommal megtalálta az asszony ballábáról vonszolás közben leesett szandált is, amit utána dobott a kútba. Ezután a lakás tornácán maradt konyhakést bevitte Gádorné lakószobájába és úgy tért haza lakására, ahol vacsora nélkül a konyhában feküdt le úgy, ahogyan azt előző kikérdezése során állította. Az esetről sem a feleségének, sem a fiának nem volt tudomása.

Tudtuk, hogy a Pálos Antal által beállított szóváltás és Gádorné részéről a késsel való fenyegetés nem történt meg. Ez Pálos Antal részéről csak az eset szépítése volt. Ezzel akarta enyhíteni a bűncselekmény súlyosságát. Az alaposan elrendezett helyszín azonban az előre megfontoltságot és alapos felkészülést bizonyította.

Pálos Antal Gádorné kezének és nyakának elkapását, a kúthoz vonszolását, nyakának a kútkávájára helyezését, majd Gádornénak a kútba történt lerecsztését a legnagyobb részletességgel mind a bizalmi egyének, mind a később kiszállott törvényszéki bizottság előtt bemutatta. Ez alkalommal Pálos Antal a kút kávájára mutatva, a következő kijelentést tette: „Ez a deszka árult el, mert ez törte össze az öregasszony gégéjét." Ez a kijelentés szintén bizonyíték volt Pálos Antal tettessége mellett.

Pálos, amint mondotta, jelen volt és segédkezett a Gádorné boncolásánál. Amikor hallotta, hogy Gádorné gégéje el van törve, azonnal gondolta, hogy most már nyomozás indul a halál okának kiderítésére. Előérzete nem csalt s amitől félt, bekövetkezett, mert a bűncselekményt a csendőrség kiderítette. Az eredményért az elismerés elsősorban a királyi ügyészséget illeti meg, mert ha az őrs jelentése alapján a királyi ügyészség a temetési engedélyt megadja, akkor Gádornét gyanutlanul eltemetik és halálának oka örökre titok marad.

A Pálos Antal által elrendezett helyszínből, a járőr helytelen feltevéséből és a körorvos téves véleményéből vonjuk le a tanulságot és okuljunk belőle.

EMLÉKEZZÜNK!

Kovács Márton *vajszkai őrsbeli csendőr 1910 július 16-án szolgálat közben Vukovár alatt a Dunába fulladt.*

Czollner Lajos *járásőrmester, vasvári járás- és őrsparancsnok a lucki csatában 1916 július 18-án orosz kadifogságba esett, ahol odaveszett.*

Kornyestyán János *márgmarosszigeti szárnybeli csendőr, címz. őrmestert Szerbiában, Rekovácon 1916 július 20-án komitácsik agyonverték.*

Fery Oszkár *altábornagyot, a Magyar Szent Korona országaihoz tartozott csendőrség felügyelőjét,* **Borhy Sándor** *alezredest, a budapesti III. számú csendőrkerületi parancsnokság beosztott törzstisztjét és* **Menkina János** *alezredest, a Magyar Szent Korona országaihoz tartozott csendőrség felügyelőjének segédtisztjét vörös terroristák Budapesten 1919 július 21-én meggyilkolták.*

Pásztor József *tiszalöki őrsbeli csendőrt 1915 július 22-én a felsőodori őrsön orosz puskagránát robbanása megölte.*

Ődor Gábor *vépi őrsbeli csendőrt, mikor 1914 július 23-án a magasfeszültségű villanyvezeték leszakadásának helyére sietett, az áram megölte.*

Matuska István *isaszegi őrsbeli csendőr az orosz harctéren szerzett járványos betegségében 1915 július 23-án Munkácson meghalt.*

Adler Károly *és* **Junker János** *törökkanizsai őrsbeli csendőröket bucsúügylet alkalmával a feldühödött népömeg Gyálán 1886 július 25-én megölte.*

Musztács Ferenc *bölcskei őrsbeli őrmestert egy elfogandó megszökött rab 1933 július 25-én Madocsán agyonlőtte.*

Friedmann Jakab *gesztelyi őrsbeli csendőrt 1888 július 27-én egy veszélyes gonosztevő [illegible]gyaszón orvul agyonlőtte.*

Tarnai Károly *alsógödi őrsbeli csendőr, mint tábori csendőr orosz kézigránáttól halálra sebezve, 1941 július 27-én Ukrainában hősi halált halt.*

Chikán József *ölbői,* **Ernszt Károly** *kitidi,* **Telcsei György**, *szovátai őrsbeli csendőr, címz. őrmesterek és* **Szücs Miklós** *kismarjai őrsbeli csendőr a szelwowi csatában 1916 július 28-án elestek.*

Szabó István *1. oszt. őrmester, a hidjapusztai őrs parancsnoka, a harctéren szerzett betegségében Szekszárdon 1917 július 29-én meghalt.*

Bárány Béla *nagybáródi őrsbeli csendőr marhatolvajok üldözése közben erdei vasút kisiklása következtében szerencsétlenül járt és Nagyváradon 1899 július 30-án meghalt.*

A szovjet harctérről

Lovasságunk előnyomulóban.

Repülőbombák szerelése.

Sebesült szállítás.

Dolgozik a tábori posta.

Egy furfangos árdrágító leleplezése.

Írta: KISS IMRE őrm. (Újvidék).

A közellátás céljaira szükséges termények és termékek a csendőrség működési területéről kerülnek a gazdasági életbe. Ezért a csendőrnek fáradhatatlanul kell dolgoznia a közellátás terén mellőzhetetlen rend megteremtésében és fenntartásában, hogy a „fekete piac"-ot megszüntesse és a bűnözőket az igazságszolgáltatás elé állítsa.

Az árkormánybiztos által megállapított árak teljesen biztosítanák a gazdasági élet zavartalanságát, ha azokat mindenki betartaná. Vannak azonban sokan, akik akár félrevezettetve, akár tudatosan — anyagi javaik gyarapítása céljából — nem alkalmazkodnak a hatóságilag megállapított árakhoz. Hiába a piaci tájékoztató, a kifüggesztett plakátok sorozata és bíróságaink súlyos ítéletei, túl teszik magukat mindenen; mert nem ismerik fel a mai idők követelményeit.

Nehéz ezek ellen a küzdelem, mert minden furfangot felhasználnak, hogy cselekményük ne legyen igazolható. Erre vonatkozólag ismertetek egy esetet.

1943 október 21-én rendes szolgálatom alkalmával Piros községben B. egyénem közölte velem, hogy Fodor Imre* pirosi lakos 2 feketeszőrű, együttesen 350—360 kg-ot kitevő hízott sertését feketén eladta. Fodort erre vonatkozóan kikérdeztem, de a sertések eladását konokul tagadta. Hívott, menjek el a lakására, ott majd meggyőződhetek róla, hogy a sertései megvannak. El is mentünk. Lakása udvarán 2 hízóba fogott feketeszőrű sertést találtunk. Már azt gondoltam, hogy értesülésünk nem fedi a valóságot, mert sertésállománya pontosan szerepelt sertéslapjában s azt a községi elöljáróság is megerősítette. B. egyénem továbbra is fenntartotta előbbi közlését, de azt nem tudta, hogy a gyanúsított kinek adta el a sertéseket.

Fodort a községházánál hagytuk és ismét lakására mentünk. Feleségét felszólítottam, hogy adja elő a sertések árát, mert házkutatást tartunk és a pénzt megkeressük. Mivel felszólításom eredménytelen maradt, a községi elöljáróság közbenjöttével megkezdtük a házkutatást. Egyik ágy szalmazsákja alatt egy könyvben 2700 pengőt találtunk. Fodorné azt mondta, hogy a pénzt terményért kapták.

Visszamentünk a községházához. Fodornak megmutattam a pénzt és közöltem vele, hogy mindent tudok, hiábavaló a további tagadása. Gyanúsítottunk nem lepődött meg. A pénzre vonatkozóan ugyanúgy nyilatkozott, mint a felesége. További kérdéseimre elmondotta, hogy 20 kat. hold földje van, amit felesbe használnak. Ezért felesét is kikérdeztem, s így megtudtam, hogy mennyi terményt termelt és felezett meg Fodorral. Ezeknek az adatoknak alapján megkezdtem gyanúsítottunk elszámoltatását az évi bevételét és kiadását illetően. Ez eredményre is vezetett, mert a 2700 P körüli összeg holszerzését nem tudta igazolni. A bizonyítékok hatása alatt beismerő vallomást tett.

Előadta, hogy 1943 októberének egyik napján lakásán megjelent egy vidéki ember, aki tehenet keresett megvételre. Mikor meglátta a 2 hízott sertését, kérte, hogy azokat adja el, ne a tehenét. Nevezettől a sertésekért 3000 pengőt kért, majd 2700 pengőben meg is egyeztek. Vevője — megbeszélésük szerint — másnap a lakásán megjelent, a sertéseket kocsira tette, tengeriszárral betakarta és elszállította. Hogy a sertéslapján feltüntetett állatállománya meglegyen, Piros községben nyomban vásárolt 2 sovány feketeszőrű sertést és hízóba fogta.

Gyanúsítottunk ismét nehéz helyzet elé állított, mert vevőjéről csak annyit tudott, hogy a keresztneve Péter, de nem ismerte sem a vezetéknevét, sem a lakását. Ezért Piros községben a korcsmákban érdeklődtem, hogy a sertések eladásának napján kik fordultak ott meg. Egyik kocsmárostól megtudtam, hogy Szabó Gáspár pirosi lakos aznap pár óra hosszat korcsmájában időzött egy vidéki emberrel. Szabó ezt meg is erősítette azzal, hogy a vidéki ember Jovanovics Péter újvidéki kőművesmester, régebbi ismerőse volt.

Jovanovicsot meg is találtuk. Cselekményét beismerte és Fodor előadását mindenben megerősítette. Beismerte, hogy a megvásárolt sertéseket lakásán levágta és az egyik helybeli élelmiszerkereskedőnek 13.50 P-s kg-onkénti árban eladta. A sertéseken 940 P-t keresett.

A kereskedő cselekményének elkövetését Jovanovics vallomásával egybehangzóan ismerte be azzal a hozzáadással, hogy a sertések szalonnájából 45 kg-ot eladott egy vasúti alkalmazottnak, míg a többi szalonnát és húst üzletében kis tételekben kimérte. A szalonna kg-jáért 20 P-t és a hús kg-jáért 8 P-t kapott.

Fodort, Jovanovicsot és a kereskedőt árdrágító visszaélés bűntette miatt, míg a vasutast közszükségleti cikk jogellenes elvonásáért az újvidéki kir. ügyészséghez feljelentettem.

Ez az egyszerű eset jó szemléltetője annak, hogy az árdrágítás hiénái miként igyekeznek kijátszani a törvényt s mennyiben okozói annak, hogy a fogyasztóhoz jutott áru megfizethetetlenül drága. Vigyázni kell az ilyen lelkiismeretlen emberekre, mert ők is a belső arcvonal ellenségei.

* A neveket megváltoztattuk (Szerk.)

Mérges gombák felismerése. A mérges gombák felismerésére a közönség körében számtalan naiv és megtévesztő szokás van begyökerezve. Ilyen pl. a gomba törési helyén a gomba húsának színváltozása, az ezüstkanalas próba, az íz, szag stb. tulajdonságok megfigyelése. Ezeknek a naiv megfigyeléseknek eredménye a gyakori gombamérgezési esetek lépten-nyomon való felbukkanása. A mérges és ehető gombák felismerésének csak egy feltétlenül biztos alapja van és az a gombafajok ismerete. Amely gombát nem ismerjük, azt elfogyasztanunk nem szabad. Ne tévesszen meg bennünket a gomba húsának megfeketedése vagy elszineződése, vagy fehér színének állandó jellege. Hasonló módon a szag, íz stb. mind hamis támpontok a megítélésnél. Így pl. a gyilkos galóca — mely egyike a legmérgesebb gombáknak — rendszerint szagtalan, színe szép. Az élénkpiros színű császárgomba ehető, a piroshátú légyölő galóca nem. A gyilkos és légyölő galóca húsa sokáig fehér marad, míg a rizike és tinóra gomba hamar megfeketedik. Aki a gombákat nem ismeri, gyűjtésükkel ne kísérletezzen és gombaszükségletét mindenkor csak hatóságilag ellenőrzött piaci árustól szerezze be.

Járőrharc.

Hans H. Henne cikke nyomán.

A szabadságról bevonulók még idejében érkeztek vissza. A faluban, ahol a zászloalj eddig el volt szállásolva, nagy a sürgés-forgás: elvonuláshoz készülődnek. Az országúton motorkerékpárok száguldoznak, személy- és tehergépkocsik, különböző fogatolt járművek jönnek-mennek, vagy állanak induláshoz készen az utcákat szegélyező fák alatt. A falubeliek a kerítésekhez támaszkodva nézik a nekik rendszertelennek tetsző élénk mozgást.

A katonák lázas sietséggel veszik magukhoz szerelvényüket, csatolják össze hátbőröndjüket. Ez persze nem megy olyan könnyen, hiszen szállásadó gazdáik még utoljára kedveskedni akarnak és kalácscsal, kolbásszal tömik tele a kenyér- és hátizsákokat.

A szabadságról éppen bevonultak, akiknek gondolatai talán még egy kicsit otthon kalandoznak, igyekeznek beleélni magukat a helyzetbe és folyton kérdezősködnek, nem mulasztottak-e el valamit míg otthon voltak?

Nem, nem mulasztottak semmit! Hiszen csak most kezdődik! Vége annak az időnek, mikor a főparancsnokság napról-napra csak annyit jelentett: „A nyugati arcvonalon járőrtevékenység folyt."

Megkezdődik a menetelés. Tűző napsütésben, kavargó porfelhőben, az Ardennes-ek erdőborította hegyein és völgyein keresztül Nouzonville irányában!

A francia tüzérség egész éjtszakán át hevesen tüzelt. Könnyű és nehéz ürméretű lövegekből ontotta gránátjait, tűzzel borítva az utakat, vasútvonalakat, völgyeket, falvakat, Nouzonville-t. Az égő város már messziről szembetűnik, a felette gomolygó sűrű füstfelhőt vörösre festik az égő házak lángjai.

A támadás a Maas-on keresztül hajnalban kezdődik. Minden előkészület megtörtént. Század század mellett helyezkedett készenlétbe az innenső partot szegélyező magaslatokon.

Az éjtszaka hűvös, a katonák fogvacogva feküsznek egymás mellett. Jó lenne aludni, de ki tudja ilyenkor a szemét lehúnyni?

Lassan pirkad, a felkelő nap pirja egy ideig gyengébb az égő város, a környező falvak lángjainak haragos vörös fényénél.

Az egyik szakasz parancsnokához hírvivő kúszik: valamit jelent. A hadnagy az órájára néz, bólint, aztán jelt ad embereinek: előre.

A gyalogosok felkapják a tömlőcsónakokat, amelyeket az éj folyamán kaptak az utászoktól és lerohanak a domboldalon. Tőlük jobbra-balra, ameddig a szem ellát ugyanez történik. Már megvirradt annyira, hogy a túlsó partot is lehet látni.

A franciák is látnak valami mozgást a parton és megszólal néhány géppuskájuk. A hadnagy csoportja is kap egy sorozatot, de túl magasan lőnek.

Az emberek a nehéz tömlőcsónakok súlya alatt zihálva rohannak előre. El kell érni a folyót, amíg a szürkület, úgy ahogy elrejti őket. A folyó partján házcsoport romjai füstölögnek arra felé vezeti a hadnagy járőrét. Közelükben újra és újra egy géppuska sorozata túrja fel a földet, még nagyobb sietségre ösztönözve az embereket.

Még száz méteru kell futni a romokig, már csak hatvan métert... rögtön elérik, de most fedezés! Egy sorozat a földre kényszeriti a gyalogosokat. Aztán megint fel és futás előre. Az egyik elesik. Megbotlott? Nem, mert akkor újra felugorna, de ez fekve marad. Meghalt talán? Ki ér rá ezen gondolkodni? Senki, mert most néhány gránát süvít el fejük felett. Fedezés. Még harminc méter a romokig... fel, rohanás!

Az emberek a gyors mozgástól kifulladva vágódnak le a fedezést nyujtó romok mögött. Pihenhetnek, mert az első hullám még nem érte el a folyót, várni kell. A hadnagy a fal egyik gránáttépte nyílásán keresztül tekintve látja, mi történik előtte a folyóig elterülő réten, a folyón és a túlsó parton.

Nem messze a romoktól egy kis mélyedésben néhány katona fekszik: az első sebesülteket kötözik ott bajtársaik.

Az első csónak most éri el a túlsó partot, az emberek a partra ugranak. Egyikük elvágódik, furcsán feldobja karjait a levegőbe, aztán fekve marad. A csónak elszabadult és gazdátlanul, a parttnak ütődve úszik lefelé.

A túlsó partot kísérő magaslat bokrai és fái között francia géppuskások rejtőznek: hogy hol, azt pontosan nem lehet megállapítani, mert mesterien vannak rejtve, tüzük azonban elárasztja nemcsak a folyót, az innenső partot is mindenütt, ahol csak a lekisebb mozgást észlelik.

A nap már magasan áll az égen, amikor az első hullámként bevetett zászloalj az átkelést befejezte. A hadnagyot hátrahívják egy távbeszélő állomáshoz, a zászloaljparancsnok tisztet kér a készülékhez.

Kis idő elteltével a hadnagy visszatér járőréhez és ismerteti az újonnan kapott feladatot: átkelés után meg kell szállják és át kell kutassák Nouzonville városának a túlsó parton fekvő negyedét. A végrehajtáshoz előbb balra fognak eltolódni, ahol a part és a folyó látszólag kevésbbé áll tűz alatt. Alkonyodni kezd már, amikor a kis járőr egy átkeléshez alkalmasnak látszó helyhez érkezik. Nagy csobbanással esik a vízre a csónak, az emberek beugranak és erőteljes evezőcsapásokkal hajtják a csónakot a túlsó part felé.

„Eddig minden jól megy" jegyzi meg az egyik tizedes, de alighogy ezt kimondja, valaki feléjük kiáltja a partról:

„Jobbra tartsatok, úszóakna!"

A csónakban ülők a vízre bámulnak és látják, hogy valami sötét, gömbölyű tárgyat sodor feléjük az ár. Mintha csak egy futballabda lenne, gondolja a hadnagy. Mindnyájuknak eláll a lélekzete, csak arra gondolnak: robban vagy nem robban? A hadnagy hiába ordítja rekedt hangon: „Evezni, evezni!" — az emberek rémületükben meg sem moccannak. Annál gyorsabban eveznek azonban tovább, mikor az aknát az ár a csónak mellett tovasodorja.

Még tíz méterre vannak a parttól amikor a csónak hátsó részéből sípoló zaj hallatszik: egy lövedék keresztülfúrta a tömlőt, abból árad ki a levegő. Szerencsére elérik a partot és kiugranak a csónakból. Levágódnak a partot szegélyező alacsony kőfal mögé és bevárják, míg egészen besötétedik.

A szél az égő város füstjét és lángjainak hőségét éppen feléjük sodorja, a járőr embereiről folyik a

Nehézlöveg az Atlanti Falnál.

verejték, de nem mozdulhatnak, mert tőlük balra egy géppuska mindig tüzelni kezd, mihelyt egyikük is feldugja fejét.

Végre teljesen besötétedik, a géppuska is elhallgat. mehetnek előre. Óvatosan, háztól-házig szökellve nyomulnak előre, kezükben dobáshoz készen a kézigránát. Egy utca keresztezésénél, alighogy a túlsó házhoz átugrottak, a ház fala lassan dől az úttest felé, majd nagy robajjal összeomlik. A házak ablakain, keresztül, melyek alatt a járőr tovasuhan, vörösen izzik a beomlott tetőzet. Egy udvarra érnek, amelyet hordók és mindenféle lim-lom borít. Az udvaron át a házhoz tartozó kertbe surrannak, amely mögött széles út húzódik. Az úton túl, mintegy húsz méterre, valami kimagaslik, de nem látni tisztán, hogy mi az; az egyik gyalogos figyelmezteti a hadnagyot, hogy ott valami mozgást lát. a következő pillanatban géppuska szólal meg. Látják a torkolattüzét, de nem rájuk lő, hanem tőlük jóval balra.

Hangtalanul kúszik a járőr a magas fűben előre a géppuska felé. Mintegy tíz méterre a géppuskás fészektől meglapulnak, kioldják kézigránátjaikat. A hadnagy feláll és odakiállt: „Adjátok meg magatokat!" Feleletként megszólal a géppuska, de ezzel szinte egyidejűleg már repülnek is a kézigránátok. „Hajrá!" ordítják mindnyájan egyszerre és a fészekre rohannak. Nincs már sok dolguk, a fészekben három francia tartja fel kezeit, a többiek részben holtan, részben sebesülten feküsznek a géppuska mellett.

Az egyik ember a folyóhoz kíséri a három foglyot, a járőr pedig visszakanyarodik és az utat szegélyező fák mentén halad tovább. Közben kisüt a hold, kísérteties fényében jól lehet látni, tehát fokozottan kell figyelni. Idegeik a pattanásig feszülnek, amikor mögöttük zihálás és léptek hallatszanak. A járőr végén haladó gyalogos már lőni akar, de az utolsó pillanatban megismeri bajtársát, aki a foglyokat kísérte a folyóhoz.

„Hadnagy úr! — jelenti kifulladt hangon — „abban a kertben ott a fák között — mutat hátrafelé — valami fényt láttam és hangokat hallottam!"

„Gyerünk! — adja ki a hadnagy a parancsot — megnézzük hátha van ott valami, hiszen ráérünk".

Először a hadnagy, utána a többiek is átmásznak a kerítésen. A három francia fogollyal senki sem törődik, mégis engedelmesen, félénken követik a németeket.

A kertben, ahol a fák és bokrok között a hold ezüstös fénye kissé halványabb, minden árnyékot kihasználva, az izgalomtól dobogó szívvel tapogatóznak előre. Gyenge fényt pillantanak meg. A járőr megáll. Lélekzetvisszafolytva hallgatóznak. Suttogó beszéd hangjai szüremlenek hozzájuk. Mi lehet ez? Bizonyára egy fészek. A franciák talán meg akarják magukat adni és csak az első német katonákra várnak, vagy nem tudják még, hogy a németeknek sikerült átkelniök a folyón, ez esetben ellent fognak állni. Mi lesz most?

Hirtelen, pár lépéssel előttük, egy francia őrszem felkiált: „Attention!" — „Vigyázz!"

Lövés dördül.

A járőr levágódik. A hadnagy még látja, hogy két gyalogos oldalt ugrik és kézigránátot dob. Mikor robbannak már? -- gondolja magában. Örökkévalóságnak tetszik a másodperceknek ez a töredéke, amíg a kézigránátok a levegőben repülnek, amíg robbannak.

Végre nagy dörrenés rázkódtatja meg a levegőt. Előttük tűz csap ki a földből, göröngyök, kövek, deszkadarabok repülnek szanaszéjjel. Hörgés, kiabálás.

Ki kiabál itt? Az egyik német a fészek szélén áll és kiabál. Hogy mit, azt senki sem érti, talán ő maga sem. A járőr emberei már mellette állanak. Most látják, hogy kisebb támpont előtt állanak: mély, széles árok, beépítet géppuskákkal. Szélei beomlottak, alján néhány deszka hever, melyek alól nyöszörgés hallatszik.

Csodálatosképpen most már minden símán, gyorsan pereg le.

A támpontból egymás után katonák másznak ki, fehérek, marokkóiak, szenegáli négerek vegyesen. Néhányan bambán vigyorognak. Valami édeskés szag csapja meg a németek orrát. Míg ők harcoltak, a franciák pálinkát ittak, de most meg is van az eredménye mindkettőnek.

A járőr körülveszi a foglyokat és megindulnak a folyó felé, hogy onnan hátraküldhessék őket, de a folyóparton nincs senki, a csónakok sincsenek ott, így egyelőre várni kell.

Egy óra mulva a túlsó partról tömlócsónakon hírvivő érkezik a zászlóaljparancsnok parancsával: a járőr térjen vissza. Egyéb jó hírei is vannak: a folyamátkelés sikerült, a franciák visszavonulnak.

A foglyokkal együtt visszamennek a túlsó partra, ahol a zászlóalj gyülekezik és úgy, ahogy éppen lehet pihenni készül. A hadnagy, szakaszával behúzódik

egy félig összelőtt házba. Aludni térnek. Az egyik gyalogos ott ül még egy padon és meggörnyedve, zseblámpája fényénél ír valamit.

„Hát te miért nem mész aludni? — kérdi tőle a hadnagy.

„Megírom haza Hadnagy Úr, hogy milyen is az a járőrtevékenység a nyugati arcvonalon!"

Egy német hadosztály felderítő osztályának előretörése.

A Militärwissenschaftliche Rundschau cikke nyomán.

A Somme-on történt átkelést követő naptól a 46. hadosztály előretörése csak lassan nyert tért. Ekkor kapta a hadosztály felderítő osztálya * azt a feladatot, hogy a szomszéd páncélos hadosztály sávjában törjön előre Poix-ra és derítsen fel a hasonlónevű folyó mentén.

Poix, a hadosztály arcvonalától kb. 25 kilométerre délre feküdt. A városkától északra húzódó magaslatok valószínűvé tették, hogy a halogatva visszavonuló ellenség ott megkapaszkodik és újra ellenállást fog kifejteni. A hadosztály későbbi gyors előrejutásának biztositása céljából fontosnak látszott a Poix-on átvezető hidak birtokbavétele is.

Jellegzetesen lovas feladatról volt szó: előretörés az ellenség oldalába és hátába!

A hadosztállyal szemben álló ellenséget megkerülve, érkezett be a felderítő osztály, a páncélos hadosztály sávjába. Elől a lovasszázad, mögötte a gépesített nehéz fegyverek, az oszlop végén a kerékpáros század menetelt.

A páncélosokból már semmit sem láttak. Azok. harceljárásuknak megfelelően, a sávjukban vezető utakon törtek gyorsan előre, mit sem törődve azzal, hogy kétoldalt több kisebb, elszigetelt ellenséges csoport maradt még hátra.

Hullámos, később mindjobban emelkedő dombos vidéken, terepszakaszonkint nyomultak előre. Egyelőre minden kihaltnak látszott, de a nehezen áttekinthető terep, az egymást követő kisebb-nagyobb erdők, óvatosságra intettek.

Rekkenő hőségben megtett 20 km-es menet után tartották az első pihenőt. Alighogy a menetet ismét folytatták, érkeztek be az előreküldött felderítőjárőrök első hírei.

Ezek szerint Camps és Molliens községekben ellenség, a hegységek szegélyei meg vannak erősítve és ellenállásra berendezve.

A felderítő osztály, amely éppen a Camps felé vezető úton menetelt, a hírre gyorsan letért az útról és a két község között a terepen folytatta előnyomulását. A lovasok könnyen mozogtak a réteken és szántásokon, de a kerékpáros század emberei ugyancsak izzadtak. Fáradtan fujtatva, tolták a kerékpárokat előre a nagy porban és itt-ott elfojtva ugyan, de annál őszintébben tört az ég felé egy-két halk káromkodás.

Elvétve kisebb ellenséges csoportokkal találkoztak. Ezeket vagy szétszórták vagy lefegyverezték és hátrairányitották, kihallgatásukra nem volt idő. Egyórás fárasztó menet után érték el St. Aubin-t, melyet a franciák szintén megszállva tartottak.

A kilátást néha teljesen elzáró dombos terepen a menetet a parancsnok nem tudta térkép szerint szabályozni és így az él csak terepszakaszonkint kapott további parancsot a menetirányra.

St. Aubin-tól délnyugatra a páncélos hadosztály éppen harcban álló kisebb részeit elhagyva, meneteltek Thieulloy felé, ahol egy előreküldött kerékpáros felderítő járőrük megtámadott és rövid harc után szétszórt egy ellenséges szakaszt.

A vételkészen menetelő egyik rádióállomáson át ekkor új parancs érkezett a hadosztálytól: „A felderítő osztály vegye birtokba. Blagny-nál a Poix folyón átvezető hidat."

Poix-tól északra 5 km-re fekvő repülőteret elérve kitűnik, hogy a kerékpáros század, amelynek emberei 15 kilométeren keresztül a terepen tolták a kerékpárokat, teljesen kimerülve, lemaradt. Az osztályparancsnok elhatározta, hogy a lovasszázaddal és a gépesitett részekkel megállás nélkül folytatja az előnyomulást, a kerékpáros század pedig kövesse őket úgy, ahogyan tudja.

Croixrault közelében egyik lovas felderítő járőr jelentéséből megtudják, hogy a község meg van szállva. Ismét letérnek az útról és a terepen folytatják a menetet. Emberek és lovak egyaránt sokat szenvednek a hőségtől és portól, amely mégis sokat segít rajtuk, mert eltakarja őket az ellenség figyelő szeme elől. Fáradtan, portól vörösre mart szemeiket félig lehúnyva követik az emberek az élen haladó osztályparancsnokukat. Hirtelen felhangzik a kiáltás: „Balról ellenséges páncélosok!"

A Croixrault szegélyén húzódó kis erdőcskéből hat francia harckocsi tör elő, tűzzel árasztva el a porlepte századot. Azonnal visszanyeri mindenki régi élénkségét és elfelejt hőséget, meg port. A szakaszok villámgyorsan harcalakzatba fejlődnek és miközben néhány ló összerogy a páncélosok tüzében, a század vágtában igyekszik a tűzből kikerülni. Vad iramban sikerül lerázni magukról a még mindig tüzelő páncélosokat. A Blagny-tól északnyugatra húzódó magaslatok lábánál, egy mélyedésben gyülekezik ismét a század, amely akkor az előttük álló magaslaton lévő kis erdőből is tüzet kap.

Tűzharchoz lóról és aztán neki az ellenségnek! A támadás sikerül, 50 franciát ejtenek foglyul és három géppuskát zsákmányolnak.

Ezalatt az egyik felderítő járőr behatolt Blagnyba, előzte a meglepett franciákat és birtokba vette a hidat. A helyzet mégsem rózsás: messze a saját zömtől, mindenfelé ellenségtől körülvéve, kell a hidat tartani. Hírvivő megy vissza a kerékpáros századhoz: igyekezzék mielőbb felzárkózni.

A kerékpáros század éppen elérte a repülőteret. Közte és a lovasszázad között Croixault-ban ellenség van. Északnyugatról és nyugatról támadja meg a községet, azonban most már elmarad a meglepetés nyujtotta előnyös helyzet és a kerékpáros század súlyos harcba keveredik. Minden igyekezet és a tűzfegyverek hatásos támogatása ellenére sem tud a század a falun keresztültörni.

Később azonban egy a páncélosoktól eltévedt harckocsi csatlakozik a századhoz, amely beront a faluba és lövéseivel felgyujtja. Így sikerül a kerék-

* A felderítő osztály egy lovas és egy kerékpáros századból, valamint gépesített tűzfegyverekből áll.

párosoknak a falun áttörni és Blagny-t elérni. Már sötétedik, mikor a felderítő osztály hídfőt alkot a sértetlenül kezébe került Blagny-i hídnál.

A vállalkozás sikerült, a visszavonuló ellenség útja itt el van vágva, a hidat a felderítő osztály tartja kézben, amely ezen a napon 310 foglyot ejtett és több járóművet zsákmányolt.

*

E harccselekményekből főleg a meglepetés értéke szembeötlő. Amíg a lovasszázadnak veszteségek nélkül sikerül a magaslatot és a hidat birtokba vennie, mert megjelenésével és fellépésével mindenütt meglepte a franciákat, addig a lemaradt kerékpáros század ugyanott, már csak nehéz harc árán és harckocsi segítségével jutott előre.

OVAKODJUNK A KÉMEKTŐL

Hírszerzés és kémelhárítás.

Írta: FERENCZY ÖDÖN alezredes.

(13. közlemény.)

IX.

Hogyan, milyen módszerekkel és eszközökkel dolgoznak a kémek?

Erre nézve nincsenek szabályok. A „Harcászati szabályzat" a földi felderítésre részletes útmutatásokat ad, a kémkedés útján végrehajtandó hírszerzésre azonban nem.

A parancsnok, a hírszerző vezető a legtöbb esetben csak a feladatot tudja megadni s talán még meg tudja nevezni azokat az elhelyezett kémsejteket, melyektől feladatának végrehajtásához a kém támogatást kaphat. De sok esetben még ezt sem, mert a hálózat esetleg még nincs kiépítve, vagy már felgöngyölítették.

Arra, hogy a kém a feladatot hogyan és milyen módon hajtsa végre, a parancsnok sem tud útmutatást adni. A feladatok végrehajtását rábízza a vállalkozóra, aki minden ügyességét és agyafurtságát igénybe veszi, hogy a feladatát sikeresen megoldhassa.

A végrehajtás tehát egyéni, azaz változik aszerint, hogy ki hogyan látja jobbnak a megoldást. Erre vonatkozólag szabályokat felállítani lehetetlen. Ahány kém, annyiféle módszer. Általában mondhatjuk, hogy munkájukat a ravaszság, furfang, találékonyság, vakmerőség, az emberek jóhiszeműsége, gondatlansága, könnyelműsége, sokszor tudatlansága és fecsegő természete, még gyakrabban a pénz utáni vágya s kapzsisága segíti elő.

Amikor a kémeknek még megfelelő összeköttetéseik nincsenek, előszeretettel keresik fel azokat a helyeket, ahol honvéd és csendőr egyének, vagy hivatalnokok megfordulnak, vagy ahol a határmenti lakosság találkozni szokott. Kendesen kellemes és barátságos külsőben jelennek meg és valamilyen ürüggyel igyekeznek ismeretséget kötni, hogy ártatlannak látszó beszeddel olyan dolgok elmondására bírják rá a gyanútlan embereket, amelyek őket érdeklik. A legtöbbjük a nagy hazafit játssza, hogy így személye iránt bizalmat keltve ugrassa be a jóhiszemű embereket. A beszélgetés kezdetben csak közömbös dolgokról folyik, majd símán, óvatosan rátérnek a lényegre és a honvédség, a csendőrség, határőrség és más hatóságok iránt kezdenek érdeklődni, különösen a létszám, fegyverzet, kiképzés, szolgálat, élelmezés, fizetés stb. után.

Szívesen keresik fel a vendéglőket, kocsmákat és olyan helyeket (vásárok, búcsúk, pályaudvarok stb.), ahol sokan összejönnek. Ilyen helyen feltűnés nélkül tartózkodhatnak és észrevétlenül kihallgathatják, hogy mit beszélnek az emberek. Persze maguk is beleszólnak gyakran a beszélgetésbe, különösen ha olyan kérdésekről van szó, ami őket érdekli; ha meg nem ilyenről beszélgetnek, ráterelik a szót. Megkínálják a kiszemelt embereket cigarettával, bort is fizetnek, nagyon jól tudván, hogy az megoldja a nyelvet. Ha látják, hogy fecsegő, vagy könnyelmű emberrel van dolguk, merészebbek lesznek és beugratják a bőbeszédűségbe. A könnyelmű embernek fűt-fát, főleg pénzt ígérnek, persze sokat, ha ezt vagy azt megmondják. Ha azután az illető hajlik a csábításra, megbízzák katonai utasítások, könyvek és titkok megszerzésével, még lopás, vagy betörés árán is.

Ha a kémek egyszer valakit behálóznak, az többé nem szabadul karmaik közül. Megfizetik a munkát, de mindig többet és többet kívánnak és ha az illető, amikor ráeszmél a bűnösségre, a további kémkedést meg akarja tagadni, leleplezéssel fenyegetik és így kényszerítik a hazaárulás folytatására. Ilyenkor az áldozat már a kezükben van, szükségtelen a jóság álarca s ezzel vége az ígérgetéseknek is. A báránybőrbe bújt farkas leveti álarcát s parancsol a megtévedt embernek. Irgalom nincs többé! Az áldozat rohan a saját vesztébe, a börtön vagy az akasztófa felé. De szomorú sors vár az áruló családtagjaira is! Elvesztik a kenyérkeresőt, nyomorba jutnak, megvetés lesz osztályrészük. Az áruló pedig, ha nem akasztották fel, büntetésének letöltése után kiszabadul, de állást, munkát nem kap, mert elvesztette a becsületét. Mindenki által megvetve fejezi be gyalázatos életét.

Hogy milyen fertőbe kerül az, aki pénzért kémkedésre vetemedik, mutatja egy kémkedés miatt halálraítélt vasutas vallomása. Az utolsó éjszakát a lelkésszel töltötte a cellában. Eleinte idegenkedve, félve, majd a maga igazát bizonyítgatva, végül is — mikor már az akasztófa odavetette árnyékát — összetörve elmondta életének tragédiáját. Elmondta legnagyobb bűnét, a hazaárulást s a következő kijelentést tette: *„Tessék elhinni, ez a kémkedés olyan bűn, amit csak elkezdeni lehet, de abbahagyni nem... Hányszor próbáltam otthagyni... talpraállani... becsületes ember lenni... és nem lehetett, mert az első bűnös lépésem fogvatartott. Nem eresztett többé."*

Ez a hazaárulók sorsa.

Mint előbb említettük, a hírszerzők, a kémek a maguk elgondolása szerint, tehát egyéni módszer szerint dolgoznak, ezért nem is tudnánk azt a rengeteg módszert felsorolni. Mindig mást és mást találnak ki.

Amint fejlődött a technika s azt a kultúra és a hadműveletek szolgálatába állították, éppúgy igyekeztek a kémek is a technika vívmányait a maguk javára kihasználni.

Az ókor (a legelső történelmi adatok idejétől Kr. u. 476-ig) kémkedései egyszerűbbek voltak, sokszor hajszálnyira hasonlítottak egymáshoz, de megtaláljuk azokat a módszereket a mai hírszerzési eseteknél is. Az ókorban is nagy szerepet játszott a kémek munkájában a ravaszság, az agyafurtság, a pénz csábító ereje.

Fülöp macedon királytól származik a következő mondás: „Egy arannyal megrakott szamár könnyebben elfoglalja a legjobban megerősített várat is, mint a legvitézebb hadsereg."

Hogy az ókori kémkedési módszerekkel is megismerkedhessünk, Pilch Jenő műve alapján ismertetek néhány jellegzetes, érdekes kémkedési esetet.

A nagyobbszabású hadseregek hadműveleteit az ókorban is gondosan elő kellett készíteni. Az ókorban nem voltak olyan térképek, mint ma, ezért az ellenséges ország hadműveleti színterét, különösen az utakat, jó előre alaposan fel kellett deríteni, mert az eltévedés, vagy az ellenség szolgálatában álló vezető gyakran kellemetlen helyzetbe hozta az előnyomuló csapatokat. Ezért a földrajzi hírszerzés a katonai hírszerzésnek igen fontos ága volt.

Az egyiptomi fáraók idejében egyik legfontosabb hivatal volt a királyi kalauzok — moharok — szervezete. Ezeknek a feladatuk volt a felderítés, amelyet részben személyesen, álruhában, mint vándor kereskedők utazgatva, részben pedig kémeik útján végeztek. Ezeknek a moharoknak volt a feladata, hogy a sereget azon a terepen vezessék, amelyet már előzőleg alaposan szemrevételeztek. Ez az intézmény a mai vezérkari nyilvántartó irodáknak volt az elődje, ahová minden hír befutott; így természetes, hogy ezeknek nyílott alkalmuk a legtöbb árulás elkövetésére is.

II. Ramses király a Krisztus előtti 14. században Szíria ellen folytatott háborút. Ramses bizalmával egy Paker nevű útikalauzát tüntette ki, aki azonban egy rajta esett sérelemből folyólag halálos ellensége lett a királynak. A királyi seregek az Orontes folyó partjához érkeztek. Paker már ekkor az ellenség fizetett kémje volt. Paker a király elé vezetett két ellenséges katonaszökevényt, akik az ellenség helyzetéről a királyt egészen hamisan tájékoztatták. A király haditervét e jelentések alapján állapította meg. Amikor átkelt az Orontes folyón, váratlanul az ellenség főerejével találta magát szemben. Az ellenséges főerő rávetette magát Ramses seregére, úgyhogy a sereg válságos helyzetbe került, sőt a királynak is, aki az ellenség sűrű sorai között egyedül küzdött, csak személyes bátorságával sikerült magát kivágnia. A helyzetet a királynak egyik hű útikalauza mentette meg, aki rövidebb utakon a csata színhelyére hozta a gyalogságot. A gyalogság bevetése az ütközet sorsát megváltoztatta s azt Ramses javára döntötte el.

*

Már az ókorban is találkozunk letelepített kémekkel. Hannibál a második pun háborút igen gondosan készítette elő. Hírszerző ügynökei és kémei már a háborút megelőző években ellepték az Appenini-félszigetet s ott befészkelték magukat. Mindenről kimerítő és pontos jelentéseket küldtek Carthagóba. Felderítették az Alpok és az Appeninek átjáróit, közlekedési viszonyait; enélkül Hannibál vakmerő átkelése az Alpokon meg se történhetett volna.

Hannibál öcse, Hasdrubal, már felderített utakon vezethette bátyja részére a segélyhadakat. Ismert utakon kelt át az Alpokon, de később egyik áruló vezetője olyan utakon vezette, amely Hasdrubál seregét egyenesen az ellenség torkába vitte. Metaurus mellett, Senna közelében folyt le a véres csata, melyben a források szerint Hasdrubál 56.000 emberével együtt elesett.

A szökevényeket is felhasználták kémkedésre. Ezeknek épp olyan szerepük volt a hírszerzésben és kémkedésben, mint ma. Pammenes kis seregét az ellenség igen keményen szorongatta. Hogy e szorongatott helyzetéből kivágja magát, Pammenes egyik átszökött katonaszökevényt azzal a feladattal küldte vissza az ellenséges táborba, hogy kémlelje ki a jelszót. A szökevény sikerrel tért vissza, megtudta a jelszót. Pammenes kioktatta katonáit a jelszóra s az éj sötétjében megtámadta az ellenséget. Az őrséget a jelszó használatával megtévesztette, felkoncolta őket, majd behatolt a táborba s ott olyan zavart okozott, hogy az ellenség rövidesen önmagával harcolt. Pammenes katonái állandóan hangoztatták az ellenség jelszavát, úgyhogy az ellenség nem tudta megkülönböztetni saját katonáit Pammenes katonáitól.

*

Pompiskos egy már régóta ostromolt várat sehogy sem tudott elfoglalni. Ekkor cselhez folyamodott. Egyik katonáját elküldte az ellenséghez, hogy ott mint katonaszökevény jelentkezzék. Az állítólagos szökevény azzal a mesével állott elő, hogy Pompiskost honfitársai visszahívták s vissza kell térnie Árkádiába. Pompiskos tábora elvonult az ostromlott vár falai alól és egy alkalmas helyen elrejtőzött. A várbeliek, látva az ellenség elvonulását, kirohantak s a visszahagyott táborban fosztogatni kezdtek. Pompiskos akkor a rejtekhelyéről előretört, rácsapott az ellenségre, elvágta őket a várostól, megsemmisítette a sereget és elfoglalta a várat.

A kémkedésnek ehhez hasonló módszerével az ókorban és a középkorban gyakran találkozunk.

*

Tudták azonban azt is, hogy a szökevények szavának nem mindig lehet hitelt adni. Mithidates pontusi király nagy ellenfelét, Lucullus római tábornokot minden áron el akarta tenni láb alól. Arra gondolt, hogy merényletet hajtat végre Lucullus ellen. Erre a célra egyik hatalmas erejű emberét — Adathest — álruhában küldte át Lucullus táborába. Adathes, mint katonaszökevény jelentkezett Lucullusnál, aki a meghodolást elfogadta s Adathest egy lovasszázadba osztotta be. Adathes kitűnő, buzgó és bátor katonának bizonyult s lassan mindenki bizalmát megnyerte. Lucullus — bár szabad bejárást adott sátrába Adathesnek — mégis óvatos volt. Adathest titokban megfigyeltette s mint később bebizonyosodott, nem ok nélkül.

Adathes csak a kedvező alkalmat várta, hogy tervét végrehajthassa. Egy alkalommal, amikor már a tábor lenyugodott s az őrségek is megritkultak, lovait kicsempésztę a tábor kapuján, hogy a merénylet végrehajtása után azonnal menekülni tudjon. Lucullus egész napi munkájában kifáradva már korán nyugovóra tért s szokása ellenére, sátra eló őröket állíttatott. Adathes azzal az ürüggyel, hogy sürgős jelenteni valója van, be akart menni Lucullus sátrába, az őrök azonban nem engedték. Adathes tovább erőszakoskodott, úgyhogy most már magatartása kezdett gyanussá válni. Látta, hogy az őrök fenyegető magatartást tanusitanak s hogy helyzete kezd veszélyesre fordulni, felhagyott tervével, kiszökött a táborból és eredmény nélkül visszavágtatott Mithridateshez.

*

Az ókorban az egyes államok nem tartottak követségeket az idegen államokban, de azért olykorolykor szokás volt alkalmi követeket kiküldeni. Az ilyen követi minőségben megjelentek hetekig, hónapokig tartózkodtak az idegen államokban. Ez az idő bőségesen elegendő volt ahhoz, hogy hírszerzéssel is foglalkozzanak. Híreiket nemcsak megfigyeléseik, tapasztalataik útján szedték össze, hanem fizetett besúgóktól és árulóktól szerezték meg.

E követek gyakran cselhez is folyamodtak. Egy igen érdekes kémkedési eset játszódott le akkor, amikor Memmon megakarta támadni a Bosporus uralkodóját, Leukont. Archibiadest három evezős hajón elküldte Leukonhoz, hogy színleg baráti és szövetségi szerződésről tárgyaljon, a valóságban pedig azzal a feladattal, hogy állapítsa meg a lakosság számát és Leukon haderejét. Memmon beosztotta Archibiades mellé az akkori idők leghíresebb fuvolaművészét Aristanikost. A hajó a Bosporus partjain mindenütt kikötött s az összecsődült lakosság részére Aristanikos hangversenyt adott. Archibiades és társa a követség ürügye alatt a vándor hangverseny megtartásával fényesen megoldotta feladatát.

*

Már az ókorban is nagy szerepet játszottak a hírszerzésben az árulók.

Marcus Marcellus római hadvezér Sirakusa városának ostrománál megvesztegette a védőőrség Sosistratos nevű katonáját. Az áruló elmondotta, hogy a következő napon a városban nagy lakomával, evés-ivással, mulatsággal egybekötött ünnepség lesz s ilyenkor az őrség igen gyenge szokott lenni. Ezt az alkalmat használta ki Marcellus a város megvívására. Mikor már gondolta, hogy a védőőrség nagyrésze részegen alszik, megmászta a falakat és az őrséget leölte. Sosistratos közben kinyitotta a város egyik kapuját, amelyen keresztül a csapatok benyomultak a városba. Így sikerült a várost Marcellusnak elfoglalni.

Mintha csak az első világháború carsanói kémkedése, Pivko főhadnagy árulása játszódott volna le előttünk, azzal a különbséggel, hogy ez eredmény telenül végződött.

*

Hannibal a Lívius római tábornok által védett Tarentumot ostromolta. Megvesztegette és árulásra bírta a tarentumi Cononeust. Cononeus az árulást úgy hajtotta végre, hogy vadászat ürügye alatt éjjel kijárt az ostromolt városból, mintha nappal az ostromlók miatt nem tudna kimenni. Cononeust, valahányszor kijött a városból, Hannibal ellátta bőséges vadászzsákmánnyal. Ennek javarészét Cononeus Livius tábornoknak ajánlotta fel, amit az örömmel fogadott. Az áruló oly gyakran járt ki a városból, hogy az őrök nem is figyelték, hány emberrel megy ki és hánnyal jön vissza. Egyik éjjel Cononeus kíséröi közé vadászruhába öltözött pun katonákat osztott be Hannibál. A vadászok nagy vadászzsákmányt vittek be a város kapuján s az őrök gyanutlanul és szívesen engedték be a vadászokat ilyen gazdag zsákmánnyal.

A pun katonák azután az őrséget meglepték és lemészárolták, majd kinyitották a kaput, amelyen Hannibál egész seregével bevonult.

*

Az ókorban találkozunk már hamis okmányokkal és levelekkel is a kémkedés szolgálatában.

Crispinus római hadvezért a punok nyilt csatában megverték. A római hadak egyik tábornoka, Marcellus is elesett a csatában. Hannibal Marcellusnak a gyűrűjét megszerezte, amelyet arra használt fel, hogy leveleket küldjön Marcellus nevében az itáliai városokhoz. Crispinus még idejekorán értesült arról, hogy Marcellus gyűrűje Hannibál birtokába jutott s azonnal értesítette az itáliai városokat, hogy a hozzájuk érkező levelek Hannibáltól származnak s csak beugratás céljait szolgálják. Crispinus intézkedése éppen idejekorán ment ki, mert néhány város már-már hitelt adott a hamis leveleknek. Crispinus ébersége és gyors intézkedése megmentette a városokat Hannibál cselétől.

*

Nagy szerepük volt a kémkedésben az ókorban a kereskedőknek is. Ezek szabadon jártak-keltek az ellenséges országokban, árusítás ürügye alatt beférköztek az ellenséges táborokba. De markotányosok között is nem egy ellenséges fizetett kémet találunk. Antonius római hadvezér panaszkodott, hogy táborában valósággal nyüzsögnek a kémkedéssel foglalkozó kereskedők és markotányosok s bár ismételten megtizedelte őket, nem tud megszabadulni tőlük.

*

A nők már az ókorban is tevékenykedtek a kémkedésben. Cicero mondja levelében, hogy híreit és értesítéseit gyakran az előkelő vagy a félvilági nők fogadótermeiben szerezte. Barátaihoz intézett leveleiben utasításokat küldött, hogy nők révén is szerezzenek hireket és értesüléseket. Cicero egyik női besugójától tudta meg, hogy összeesküvést szőttek ellene.

*

Láthatjuk, hogy a hírszerzés, a kémkedés különböző módszereiben az ókor is eléggé bővelkedett. E módszerek azóta sem sokban változtak.

*

A kémkedés a középkorban (476-tól 1492-ig) élte igazán virágkorát.

Ebben a korszakban általános volt az apróbb államok, sőt egyes családok versengése is. Ezekbe a torzsalkodásokba is beállították a kémkedést. Itt divott leginkább az úgynevezett belső kémkedés, ami a besugás, gyanusítás és rágalmazás módszereit állította szolgálatába. (Folytatása következik.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Gyilkosság kiderítése.

Beküldte: KUCSERA JÁNOS nyug. áll. főtörzsőrmester.

Még kezdő őrsparancsnok koromban, 1911. október 2-án a torontálmegyei ócskai őrskörlethez tartozó Muzsla község jegyzője telefonon értesítette az őrsöt, hogy a mezőőrök jelentése szerint a muzslai határban, a községtől mintegy 8 kilóméter távolságra egy mély kanálisban emberi hullát találtak, amit a nagybecskereki kir. ügyészségnek telefonon jelentettek.

Én az őrsön otthon lévő három csendőrömmel azonnal lóra ülve a helyszínre siettem és a hullát a mintegy 3 méter mély kanálisban megtaláltam. A helyszínen a következőket állapítottam meg. A hulla hanyattfeküdt fejjel a kanális egyik, lábaival a kanális másik partja felé, ülő részével pedig a mintegy 20 cm. mély vízben. A kanális felső partját nagy fű, lejebb pedig mintegy 40—60 cm. hosszúságú káka fedte, míg közvetlenül a vízszinten két oldalt síma iszapos sár volt. A sárban jól látható bakkancs nyomok voltak. Az egyik bakkancs sarkáról a patkó hiányzott, míg a talp külső részén egy foltnak a nyoma látszott. Erről gipsz öntvényt készítettem. Amidőn a hulla körül szemlélődtem, észrevettem, hogy egy csomó káka le van hajtva, a lehajtott káka felső vége a hulla alatt fekszik. A lehajtott káka csomón egy kétfilléres nagyságú, karimás szélű és recézett fekete csontgombot találtam. A hulla ruháit átnéztem, de arról gomb nem hiányzott. A gomblyukba egy spárgát húztam és pénztárcámba tettem.

Ezek után a hullát vizsgáltam meg. Megállapítottam, hogy a hulla homloka golyós fegyverrel át van löve. A lövedék a fejből hátul távozott, míg a homlokán ütéstől eredő sérülés is volt látható. A hulla feje ugyan véres volt, de körülötte vérnyomok nem voltak. Látszott, hogy a holttest még nem régi. Azután a hullán lévő ruhákat kutattam át. Nadrág zsebében egy zsebkést, egy zsebkendőt és egy pénztárcát találtam 36 fillér aprópénzzel. A rajta lévő sárga szinű kevésbbé viselt rövid sárga bársony kabát belső zsebében egy munkás igazolványt találtam. Kalapja hiányzott.

A munkás igazolványból megállapítottam, hogy a néhai Hóka Mátyás* 55 éves, Kecel községi lakossal azonos. Most már annak megállapítására törekedtem, hogy a gyilkosság hol történhetett, illetve hogy a hulla hogy került a kanálisba. A közeli környék alapos és elővigyázatos átkutatása után a közelben lévő kukorica földön egy lábnyomot fedeztem fel, amely nyom a hulla körül talált lábnyommal teljesen azonos volt. Ez a nyom elvezetett a hullától mintegy 200 lépés távolságra lévő négy oszlopon álló nyári félszerhez. A félszer előtt egy tűzhelyet találtam, a tűzhely mellett két kéve kukorica szár feküdt egymással szemben s látszott, hogy a kévéket ülésre használták. Az egyik kéve mellett egy nagy vértócsát találtam, a vértócsa mellett pedig egy 12 mm.-es forgópisztolyból kilőtt töltényhüvely és egy kalap feküdt. Ebből megállapítottam, hogy a gyilkosság itt történhetett.

* A neveket megváltoztattuk.

Ahogy ezeket megállapítottam, megérkezett a vizsgálóbíró, akinek az eddigi tapasztalataimról jelentést tettem. A vizsgálóbíró úr a hulláról és a kis félszernél talált állapotokról jegyzőkönyvet vétetett fel, majd a hullát Muzsla községbe vitette, nekem pedig meghagyta, hogy folytassam a nyomozást.

Ezekután kikérdeztem a közeli tanyák lakóit, pásztorokat munkásokat, mező és erdőőröket, valamint mindazon egyéneket, akikről feltehető volt, hogy az esetről valamilyen felvilágosítást tudnak adni. Minthogy ezzel eredményt nem értem el, a keceli őrsre táviratot küldtem ezzel a szöveggel: „Drótválaszt kérek, Hóka Mátyás keceli lakos mikor távozott el hazulról, hová ment és mennyi pénzt vitt magával." Ezután a környékbeli községekben is bevezettem a nyomozást, de csak annyit sikerült megtudni, hogy Perlasz község szélén láttak két embert a fák alatt heverészni, majd az egyik bement a községbe, míg a másik megvárta, azután együtt eltávoztak. Az egyik hasonlított a Hóka munkakönyvében lévő fényképhez, míg a másik közép magas, 35 év körüli, zömök, durva arcú férfi volt.

Miután itt más eredményt elérni nem sikerült, az őrsre bevonultam, de ekkorra a keceli őrs drótválasza is megérkezett, ezzel a szöveggel: „Hóka Mátyás ezelőtt három héttel távozott hazulról, kétszáz koronát vitt magával, Budapestre utazott".

Erre Brusznyai János prb. csendőrrel újból szolgálatba vezényeltem magamat. Kecel községbe mentem, ahol a meggyilkolt unokatestvérét felkerestem. Nevezett a következőket adta elő: A nagybátyám ezelőtt három hónappal szabadult ki a váci fegyházból, hol gyilkosságért 18 évig volt bezárva. Szeptember elsején magához vett 200 koronát és azt mondta, hogy Budapestre megy a Bohn-féle talicska gyárba dolgozni. Szeptember 9-ike körül szabadult a váci fegyházból egy barátja, akivel huzamosabb ideig volt bezárva. Azt a fegyház közelében megvárja, azzal mennek, csinálnak egy pár jó vágást (lopást), azután hazajön telelni. Egy kevésbbé viseltes rövid sárga bársony kabát, ugyanolyan panttalló nadrág, ez alatt egy viseltes szürke munkás pantalló-nadrág és egy fekete kalap volt rajta.

A járőr nyomban Budapestre utazott s ott a Bohn-féle talicska gyárban puhatolt Hóka után, de eredményt nem tudot elérni.

Ezek megtörténte után a váci fegyházba mentem s ott a fegyházigazgatónál jelentkeztem. Az igazgató egy fogalmazót rendelt mellénk, mondván, hogy a fogalmazó a szükséges felvilágositást meg fogja adni.

A fogalmazó elmondta, hogy jól ismerte Hóka Mátyást, hisz 18 évig volt a fegyházba bezárva. Kérdésemre, hogy 1911 évi szeptember 9-én szabadult-e valaki a fegyházból, a nyilvántartási könyvekből megállapította, hogy szeptember 9-én 8 fogoly szabadult. Ezek közül hét Budapestre, illetve Budapest környékére, míg a 8-ik Torontál m. Beodra községbe szabadságoltatott. Ezek valamennyien 3-tól 5 évig terjedő fegyházzal voltak büntetve. Megnéztem mind a nyolc törzskönyvi lapját s ezekből szemembe ötlött Uzorov Szvetozár nevű fegyenc, aki többrendbeli betöréses lopásért 5 évre volt büntetve, a minősítési jegye szerint 35 éves, közép magas, zömök, gesztenyebarna, mogorva

kinézésű, durva lelkű, javíthatatlan, 5 évet töltött a fegyházban.

Megkérdeztem a fogalmazót, hogy Uzorov érintkezett-e sokat Hókával, mire azt a felvilágosítást kaptam, hogy három évig közös cellában voltak és igen jó barátságban éltek egymással.

Megköszöntem a fogalmazó fáradságát és a legközelebbi vonattal leutaztam Torontálba, Beodra községbe. Ott a csendőrőrsön megtudtam, hogy Uzorov Szvetozár az őrsön mint szokásos bűntettes van nyilvántartva s jelenleg Beodra községben özv. édesanyjánál lakik. Az őrsről egy járőrt kértem és két községi közeggel Uzorov lakására mentem. A lakásban csak Uzorov özvegy édesanyját találtam, ki azt mondta, hogy a fia október 2-án jött haza s jelenleg a határban mezei munkát végez. Amikor a szobába léptem és szétnéztem, a szoba falán egy fekete rövid kabátot pillantottam meg. Azonnal feltünt, hogy arról a felső gomb hiányzik. A kabátot leakasztva, kivettem a pénztárcámból a spárgával átfűzött gombot és összehasonlítottam a kabát gombjaival. Teljesen egyezett! A kabátot alaposan átvizsgáltam és megállapítottam, hogy az több helyen vérfoltos. Mostmár a kabátot őrizetbe vettem és azonnal házkutatást tartottam. A padláson, a nádtetőből egy 10 cm. hosszúságú spárgát láttam kilógni, amiről mindjárt tudtam, hogy valamilyen elrejtett tárgy könnyebb megtalálásáért kötötték oda. A nádat félretolva a nád között egy 12 mm-es forgópisztolyt találtam, amelyben két éles töltény volt. Látszott, hogy nem régen lőhettek belőle. A helyszinen talált üres pisztolyhüvely teljesen egyezett a ki nem lőtt két töltény hüvelyével. A forgópisztolyt is őrizetbe vettem, majd özv. Uzorov Szvetozárnét a fekete kabátra és a forgópisztolyra nézve kikérdeztem. Előadta, hogy a kabát Szvetozár nevü fiáé, de azt nem tudja, hogy a felső gomb hová lett róla, azt sem, hogy a kabát mitől véres. Nem tudja, hogy a forgópisztoly kié és hogy került a nádtetőbe. A házkutatás befejezése után a beodrai őrs járőrét Uzorovék lakásán hátrahagytam azért, hogyha netalán időközben Uzorov Szvetozár hazaérkezne, azonnal elfoghassák, én pedig járőrtársammal Uzorovért mentem a mezőre, s nevezettet Dénes Demeter tanyáján, — hol répaszedéssel foglalkozott, — meg is találtam. Azonnal elfogtam, megmotoztam és megbilincseltem. A motozás alkalmával megtaláltam rajta a Hókáról hiányzó sárga bársony nadrágot s ennek zsebében egy pénztárcában 1 drb. 100 koronás bankjegyet, valamint a lábán egy pár bakkancsot, melynek egyikéről a patkó hiányzott, míg a talp külső részén egy folt volt. Nevezettet a községházához kisértem s ott bizalmi egyének jelenlétében kikérdeztem. A következőket adta elő. Többrendbeli betöréses lopásért 5 évi fegyházra itélték. Büntetését a váci fegyházban töltötte le. Ez alkalommal megismerkedett Hóka Mátyással, aki szintén büntetését töltötte s ezzel 3 évig közös cellában volt bezárva. Minthogy Hóka körülbelül három hónappal előbb szabadult, mint ő, összebeszéltek, hogy ha ő szeptember 9-én ki fog szabadulni, Hóka őt a fegyház közelében fogja várni.

Mikor a fegyházból kiszabadult, Hóka ott várta a megbeszélt helyen, majd vonatra ültek s azzal a szándékkal, hogy munkát keresnek, leutaztak Titelbe a hajóállomásra s ott a hajóra gabonát hordtak. Onnan a Szerémségbe mentek és előtte ismeretlen nevü egyéneknél mezei munkát végeztek. Ez idő alatt a nála talált 100 koronát keresték. Azután ujból Torontálmegyébe mentek, községről községre, de mert itt munkát nem kaptak, s időközben ő nagyon fázott, Hókától elkérte a sárga bársony nadrágját és azt a nadrágja alá felvette. Muzsla község határában egy kukorica földön leültek pihenni, mikor is Hóka azt mondta neki, hogy nagyon rosszul érzi magát, ezért be fog menni Nagybecskerekre a kórházba. Ott elváltak egymástól, azóta Hókáról semmit nem tud. Figyelmeztettem, hogy együttesen el fogunk menni Titelbe s az általa jelzett többi helyekre és meg fogunk győződni, hogy valóban ott voltak-e. Erre kijelentette, hogy ezeket a helyeket már nem tudná megmutatni és senkivel sem tudja igazolni, hogy azidőben hol jártak és mit csináltak.

Erre megmutattam neki a szobában talált fekete kabátot a vérfoltokkal, a kabátról hiányzó és a helyszinen megtalált gombot, valamint a nádtetőből előszedett pisztolyt. Még csak az arcizma sem ránduit meg. Valóban igazat mondott a váci fegyház törzslapja, romlott lelkű, javíthatatlan bünözővel álltunk szemben, aki nem tört meg a napnál világosabban beszélő bűnjelek láttára sem. Nem akart tudni semmiről, tagadott mindvégig, de a bűnjelek bizonyitottak s a nagybecskereki kir. törvényszék Uzorovot 12 évi fegyházra itélte.

*

Jól felépitett, szépen folyó nyomozással, zökkenő nélkül jutott el a járőr az eredményig. Ügyesen gombolyitotta fel az eseményeket, az áldozat érintkézési körében keresve a tettest.

Szembeötlő tanulságok mutathatnak rá arra, hogy mennyivel értékesebbek a tárgyi bizonyitékok a beismerő vallomásnál. Ennél az esetnél mindvégig tagadott a gyanusitott, de kézben voltak a bizonyitékok s ezek alapján nyugodtan itélkezhetett a biróság. (Szerk.)

HALOTTAINK

Csuka József marosvásárhelyi X. kerületbeli őrmester, 1944. évi május hó 13-án Borgóbesztercén, kerékpárról történt leeséskor szenvedett agyrázkodás következtében meghalt. Kiskunfélegyházán temették el. 1939 június 1. óta szolgált a testületben. Az Erdélyi- és Délvidéki Emlékéremmel volt ellátva.

Nyugállományú bajtársaink közül meghalt:

Hardényi Gyula szv. alhadnagy (IV. ker.), 1905—1940-ig szolgált,

Kelemen János főtörzsőrmester (II. ker.), 1896—1925-ig szolgált,

Szabó Mihály főtörzsőrmester (VII. ker.), 1894—1920-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

A Csendőrlegénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja (CSERBA) szolgáltatásainak újabb szabályozása.

A folyó évi június hó 15-i számunkban ismertettük kivonatosan az új CSERBA rendelet fontosabb részeit. A mai számunkban megkezdjük a folyó évi 27. sz. Cs. K.-ben közzétett CSERBA rendelet teljtartalmú közlését. A rendelet mellékletét képező mintákat és a műtéti stb. segélyek díjtételeinek kimutatását nem közöljük. Azok szükség esetén a hivatkozott Cs. K.-ben megtekinthetők.

*

A m. kir. belügyminiszter 502.000/1944. B. M. számú rendelete.

Az 1936:VIII. t.-c. 1. és 2. §-aiban foglalt felhatalmazás alapján a pénzügyminiszterrel egyetértőleg a következőket rendelem:

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

A Csendőrlegénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja.

1. §.

A Csendőrlegénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja (továbbiakban: CSERBA) rendeltetése:

a) az igényjogosultak ingyenes vagy kedvezményes egészségügyi ellátásban részesítése,

b) az igényjogosultak részére születés esetén gyermekágyi segély, továbbá az igényjogosultak elhalálozása esetén temetési segély folyósítása.

Az alap kezelése.

2. §.

A CSERBA-t a belügyminiszter kezeli.

Igényjogosultak.

3. §.

(1) A CSERBA szolgáltatásaira igényjogosultak:

a) a m. kir. csendőrség (továbbiakban: csendőrség) összes legénységi állományú olyan egyénei, akik várakozási illetményekkel szabadságoltattak, továbbá akik nyugdíjban, kedvezményes nyugdíjban, kivételes ellátásban, kegydíjban részesülnek,

b) az előbbi *a)* pontban felsorolt egyének mindazon családtagjai (feleség, gyermek, egyéb hozzátartozók), akik után a családfő családi pótlékot élvez,

c) a csendőrség összes legénységi állományú egyéneinek özvegyei, akik özvegyi nyugdíjat, özvegyi kedvezményes nyugdíjat, özvegyi kivételes ellátást vagy özvegyi kegydíjat kapnak és a felmenő ágon eltartottak, akik részére kegydíj állapíttatott meg,

d) a csendőrség összes legénységi állományú egyéneinek mindazon árvái, szülőtlen árvái és a szülőtlen árvákkal egyenlőknek tekintendő atyátlan árvái, akik után a családfő nevelési járulékot kap, illetőleg akik maguk nevelési járulék élvezetében állanak,

e) a csendőrség összes legénységi állományú egyéneinek mindazon hozzátartozói, akik az 1912:LXV. t.-c. 76. §-a alapján életjáradékot vagy ugyanezen törvény 121. §-a alapján kegydíjat vagy kegynevelési járulékot vagy az 1921:XXXII. t.-c. 61. §-ában foglaltakhoz képest árvajáradékot, illetőleg az ugyanezen törvény 66. §-ában megállapított nevelési járulékot vagy a 67. és 68. §-ok szerint járadékot húznak.

(2) A férjjel közös háztartásban élő feleségnek a CSERBA szolgáltatásaira igénye van akkor is, ha az ellátásban álló férj a feleség után azért nem részesül családi pótlékban, mert a feleség állami vagy a nyugellátás szempontjából az állammal viszonosságban álló hatóságnál stb.-nél tényleges szolgálatban áll, vagy azoktól ellátásban részesül.

Igényjogosultsággal nem bíró személyek.

4. §.

(1) A CSERBA szolgáltatásaira nincs igényük a 3. §-ban felsoroltak közül azoknak:

a) akik alkalmaztatásuk folytán betegségi biztosításra kötelezett tagjai az 1927:XXI. t.-c. és az azt módosító rendelkezések alapján működő betegségi biztosító intézetek valamelyikének, továbbá akik saját maguk vagy a családfő más alkalmaztatása folytán betegségi biztosításra kötelezett tagjai a fentemlített törvény és az azt módosító rendelkezések alapján működő betegségi biztosító intézetek valamelyikének, vagy akik az OTBA szolgáltatásaira igényjogosultak, avagy akik valamely közület részéről intézményes betegsegélyezésben részesülnek,

b) akik állandóan külföldön tartózkodnak.

(2) Az (1) bekezdés *a)* pontjában említett kizáró okot az érdekeltek a m. kir. központi illetményhivatalnál (a továbbiakban: illetményhivatal) — a kizáró ok bekövetkezésétől számított 14 napon belül igényjogosultsági igazolványuk csatolása mellett — bejelenteni és annak fennforgását megfelelően igazolni kötelesek. A bejelentés elmulasztása esetén, amennyiben az érdekelt a CSERBA szolgáltatásait igénybevette, az 55. §-ban foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) Az igényjogosultság szünetelése alatt a fél a járulék fizetési kötelezettség alól azt a napot követő hónapnak első napjától kezdve mentesül, amely napon igényjogosultsági igazolványát az illetményhivatalnak beszolgáltatta.

Az igényjogosultság megnyílása és megszűnése.

5. §.

(1) Az igényjogosultság megnyílását az illetményhivatal hivatalból állapítja meg.

(2) Az igényjogosult családfő a maga, valamint a családi pótlékban, nevelési járulékban, tanulmányi családi pótlékban és tanulmányi nevelési járulékban részesülő családtagjai (hozzátartozói) családi körülményeiben bekövetkezett változást (házasságkötést, születést, halálozást stb.-t) az igényjogosultsági igazolványba történő bevezetés végett a vonakozó írásbeli okmány, valamint az igényjogosultsági igazolvány csatolása mellett köteles írásban azonnal bejelenteni az illetményhivatalnál. Az illetményhivatal az apadásokat azonnal, a szaporodásokat pedig a vonatkozó belügyminiszteri utalványrendelet kézhezvétele után vezeti be s annak megtörténte után az igényjogosultsági igazolványt haladéktalanul visszaküldi a családfőnek.

(3) Az igényjogosult családfő a lakásváltozást az illetményhivatalnak írásban köteles azonnal bejelenteni. A lakásváltozás bejelentéséhez az igényjogosultsági igazolványt csatolni nem kell. Ebben az esetben a lakásváltozást az igényjogosultsági igazolványba a háziorvos vezeti be.

(4) A CSERBA szolgáltatásaira való igény a bekövetkezett változás napján nyilik, illetőleg szünik meg.

(Folytatjuk.)

HIREK

Hősi halált halt *Laki Dezső* főtörzsőrmester, *Vizi Görgy* őrmester és *Doszpod János* sorcsendőr 1944 június 27-én a Budapestet ért bombatámadás alkalmával, *Bátor János* és *Papp József* őrmester július 8-án a Veszprém környékén ellenséges repülők által ledobott bombák következtében. Képüket a következő számunkban közöljük.

Kitüntetések adományozása. *A Kormányzó Úr Ő Főméltósága* legfelsőbb elhatározásával **adományozni** méltóztatott a **Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét:** *Hódosy Pál* ezredesnek, — nyugállományba helyezése alkalmából, — különböző beosztásokban, legutóbb pedig a szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottságnál elnöki minőségben kifejtett kiválóan eredményes és hasznos teljesítményeiért. Egyúttal elrendelni méltóztatott, hogy *tudtul adassék* **Újólagos Dícsérő Elismerése** vitéz nemes seebergi *Sasváry József* ezredesnek, — nyugállományba helyezése alkalmából, — különböző beosztásokban kifejtett kiváló és eredményes teljesítményeiért. Továbbá **adományozni** méltóztatott a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából a **Magyar Bronz Érdemkeresztet hadiszalagon:** *Szita János* budapesti I. kerületbeli őrmesternek, az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataiért. *A magyar megszálló erő parancsnoka* a Kormányzó Úr Ő Főméltósága által reá átruházott hatáskörben, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából, a Legfelsőbb Hadúr nevében *adományozta* a **Magyar Bronz Vitézségi Érmet:** *Bogdán János* miskolci VII. kerületbeli szakaszvezetőnek, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért.

Áthelyezés, tartós vezényelés, beosztás, kinevezés, felmentés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben **áthelyezte:** vitéz *Demény Elemér* alezredest Szatmárnémetiből Debrecenbe, *Gaál Lajos* alezredest Beregszászról Szatmárnémetibe, *Besenyi Károly* őrnagyot Miskolcról Nagyváradra, vitéz *Borgóy János* őrnagyot Ujvidékről Beregszászra, vitéz *Horváth Árpád* századost Debrecenből Galántára, *dr. Csáki József* századost Ungvárról Szombathelyre, dr. vitéz *Toldy-Hantay Elemér* századost Mátészalkáról Ungvárra, *dr. Képíró Sándor* századost Kiskúnhalasról Miskolcra, *Kadicsfalvy János* századost Galántáról Debrecenbe, *dr. Kertész Lajos* századost Nagyváradról Galántára, *dr. Gönczi László* főhadnagyot Szatmárnémetiből Felsővisóra, *Dienes Gyula* főhadnagyot Ujvidékről Marosvásárhelyre, *Becz Ádám* főhadnagyot Győrből Galántára, *dr. Baranyai Lajos* tart. hadnagyot Kiskúnhalasról Pécsre, *Rakovszky Gyula* g. századost Szombathelyről Budapestre, *dr. Naszvadi Mihály* g. hadnagyot Egerből Budapestre, *Tamás László* g. hadnagyot Székesfehérvárról Szombathelyre; **tartósan vezényelte:** *Horkay József* alezredest Nagyváradról Budapestre, nemes nagyváradi *Stépán László* századost Kiskunhalasról Beregszászra, *Csikós Jenő* századost Ujvidékről Munkácsra, *dr. Solt Albin* főhadnagyot Marosvásárhelyről Szatmárnémetibe, nemes altorjai *Molnár István* főhadnagyot Aknaszlatinára Sátoraljaujhelyre; **beosztotta:** *dr. Kun Imre* századost a galántai zászlóaljhoz vonatparancsnokul, *Kadocsa Gábor* hadnagyot a gödöllői; *Pék Pál* hadnagyot a soproni, *Láczay-Szabó László* hadnagyot a veszprémi, *Fenes Pál* hadnagyot az ujvidéki, vitéz *Dobó József* hadnagyot a salgótarjáni, nemes *Domokos Sándor* hadnagyot a szolnoki, *Komáromi Károly* hadnagyot a mátészalkai *Sárváry László* hadnagyot a tatai, *Mészey Géza* hadnagyot a győri, *Rajki Aladár* hadnagyot a nyíregyházai, *Tóth Béla V.* hadnagyot az érsekujvári, *Péri Antal* hadnagyot a mohácsi, *Dezső Lajos* psz. hadnagyot a szombathelyi, *dr. Kassai József* psz. hadnagyot a jászberényi, *Csorna (Czipott) László* hadnagyot a miskolci, *Gergely Lajos* psz. zászlóst a besztercei, *dr. Gyarmathy Dezső* psz. zászlóst a szigetvári, *dr. Györki Jenő* psz. zászlóst a zalaegerszegi, *Jeremiás József* psz. zászlóst a balassagyarmati, *dr. Kala Szabolcs* psz. zászlóst az ungvári, *dr. Kalmár Béla* psz. zászlóst a székesfehérvári, *Kottaun Dénes* psz. zászlóst a szabadkai, *dr. Lajos János* psz. zászlóst a nagybányai, *Petry (Petrikovszky) Frigyes* psz. zászlóst a máramarossziget, *dr. Tary Miklós* psz. zászlóst a zentai, *Tost András* psz. zászlóst a kisszthelyi, *Várhelyi Vilmos* psz. zászlóst az orosházai, *Veress Andor* psz. zászlóst a sátoraljaújhelyi, *Zsolt Gyula* psz. zászlóst a munkácsi szárnyhoz szárnyparancsnok-helyettesi minőségben, — *Márczy Róbert* hadnagyot a szentendrei, *Zsabokrszky Jenő* hadnagyot a zombori, *Karvaly (Keszler) Gyula II.* hadnagyot a komáromi, *Aykler Zsigmond* hadnagyot a kiskunhalasi, *Reskovics Ágoston* hadnagyot a berettyóújfalui, *Szabó Károly* III. hadnagyot a pécsi, vitéz *Kásás László* hadnagyot a kassai, *Durália Miklós* hadnagyot a csikszeredai, *dr. Fabó (Frühwirth) Károly* psz. zászlóst a muraszombati, *Péterdi (Pavlics) Géza* psz. zászlóst a dombóvári szárnyhoz beosztott tiszti minőségben, — *Forrás Ernő* hadnagyot oktatótiszti minőségben a nagyváradi tanzászlóaljhoz, *Kabay József* psz. hadnagyot oktatótiszti minőségben az aknaszlatinai századhoz, — **kinevezte:** nemes kovási *Bretán Sándor* századost a balassagyarmati szárny parancsnokául, *Lovas János g.* főhadnagyot a szombathelyi osztály gazdasági hivatalának főnökévé, — **felmentette:** *Náday Ferenc g.* alezredest, a budapesti I. csendőrkerület ellátó hivatalának vezetőjét, ezen szolgálati állása alól.

Szolgálati jel odaítélése. A m. kir. honvédelmi miniszter úr odaítélte a **II/A. osztályú Tiszti Szolgálati Jelet 1944.** június 23-ával: *dr. Vad Imre* őrnagynak.

Dicséretek. *A m. kir. honvéd vezérkar főnöke* **okirati** dicsérő elismerésben részesítette a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával teljesített kitűnő szolgálataikért: nemes igmándi *Simon Jenő* és dr. vitéz *Nagy B. Sándor* századosokat.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr **okirati** dicsérő elismerésben részesítette, nyugállományba helyezése alkalmából: *Nagy Ferenc* VI. ir. alhadnagyot, 35 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt őrs- és szakaszparancsnoki-, továbbá osztálysegédmunkási minőségben teljesített buzgó és eredményes szolgálataiért *Tóth-Péli József* ny. á. ir. alhadnagyot, a m. kir. csendőrség felügyelője ügyészénél 23 éven át jegyzőkönyvvezetői és irodavezetői minőségben nagy buzgalommal teljesített igen eredményes szolgálataiért.

A m. kir. csendőrség felügyelője **okirati** dicsérő elismerésben részesítette a székesfehérvári II. kerületben: *Lövei István* őrmestert, a miskolci VII. kerületben: *Dósa Lajos* őrmestert, mert a Kormányzó Úr Ő Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében felelősségteljes szolgálatát több éven át odaadással és lelkiismeretesen látta el, — *Sallai József* őrmestert (VII. ker.) és *Miklós János* őrmestert (X. ker.), mert a gödöllői őrkülönítményen különleges és felelősségteljes szolgálatát éveken át odaadással, éberséggel és lelkiismeretesen látta el, — *Szigeti Gyula* őrmestert (X. ker.), mert a gödöllői őrkülönítményen felelősségteljes szolgálatban lelkiismeretes, odaadó és buzgó tevékenységet fejtett ki.

A székesfehérvári II. kerület parancsnoka **okiratilag** megdicsérte *Vámosi Ferenc* őrmestert. és *Mészáros Dezső* szakaszvezetőt, továbbá **nyilvánosan** megdicsérte *Sinka István* szakaszvezetőt, mert 1944. április 13-án Győr bombázásakor Ménfőcsanak község határában egyik ellenséges repülőgép ejtőernyővel földreszállt kezelő csatárait tűzharcban ártalmatlanná tették és foglyul ejtették.

A marosvásárhelyi X. kerület parancsnoka **okirati** dicsérő elismerésben részesítette: *Papp Kálmán, Kocsis Boldizsár, Halmos Gyula, Végső Mihály, Tóth Lajos* főtörzsőrmestereket, *Szabó András* I. törzsőrmestert, *Szederkényi Ferenc* szakaszvezetőt, mert a csendőrszázadok felállítása folytán szükségessé vált legénységi létszámkiegészítés alkalmával a csendőrjelentkezők gyűjtésénél kimagasló szorgalommal és igen eredményesen működtek közre, **nyilvánosan** megdicsérte: mezőpaniti *Barabási Sándor* alhadnagyot, *Tóth Imre* I., *Erdélyi Bálint, Almási Géza, Bákai Márton, Varga Ferenc* III., *Ligetes János* főtörzsőrmestereket és *Barta Béla* őrmestert, mert a csendőr-jelentkezők gyűjtésénél szorgalommal és eredményesen működtek közre.

Fegyverhasználatok. *A szombathelyi nyomozó alosztály* egyik polgári ruhás nyomozója június 20-án, Szulom Mihály többrendbeli lopással gyanusított és katonai szolgálatra behívott, de be nem vonult baboti lakos ellen, mert az felszólításra nem állt meg, lőfegyvert használt. Szulom a bal felső lábszárán súlyos, de nem életveszélyes sérülést szenvedett.

Az aknasugatagi őrs egyik — polgári ruhás nyomozókkal megerősített — járőre június 29-én, Szerbfalva község határában gerázdálkodó három katonaszökevény ellen lőfegyvert használt. A katonaszökevények közül kettő a helyszínen meghalt, a harmadik — aki valószínű megsérült — elmenekült.

Az avasfelsőfalusi őrs egyik egy főből álló járőre és 2 polgári egyén június 19-én a község határában 2 többszörös bűntett miatt körözött katonaszökevényre bukkant. A kifejlődött tűzharc során egyik katonaszökevény meghalt, a másik kisebb sérüléssel elmenekült. A járőrök és a polgári egyének nem sérültek meg.

A m. kir. csendőr levéltár és múzeum könyvtára, hogy a csendőrségi irodalom termékeit lehetően teljes egészében összegyűjthesse és a jövő számára megőrizhesse, *felkéri* az összes tényleges és nyugállományú csendőrbajtársakat, akik: *csendőrtárgyú szépirodalmi vagy szolgálati műveket* írtak, vagy a jövőben írni fognak, azokból 2—2 példányt, — továbbá, akik a régebbi időkből származó hasonló tárgyú könyvekkel, *a Csendőrségi Lapok XIII. évfolyam, 1919. évi 1. számú* és az *1919. évi március 10-ike után 1919. év végéig megjelent* számaival rendelkeznek (a Csendőrségi Lapok e számaira a parancsnokságoktól is értesítést kér), *a Csendőrségi zsebkönyv 1887. évi* kiadásából egy példányt a hiányok kiegészítésére ajánljanak fel a csendőr levéltár és múzeum részére. Szüksége volna még a levéltár- és múzeumnak az *1925—1928. években kiadott* csendőrök vitézi tetteit megörökítő *20 darabból álló levelezőlap sorozatra is.* Akik a kért könyveket és levelezőlapokat felajánlják, azok szándékukról a csendőr levéltár és múzeumot előzetesen értesítsék és csak válaszadás után küldjék be a felajánlott könyveket, hogy felesleges példányszámok beküldését elkerüljük. Felvilágosítást mindenkinek szívesen ad a m. kir. csendőr levéltár és múzeum. Budapest, II., Főutca 71.

Csendőrségi Közlöny. *26. szám.* Zsidó kisegítő szolgálatosok vasúti utazásának szabályozása. Csapattiszti jelvény rendszeresítése a csendőrségnél. Hiradó szolgálatra sorongkívüli jelentkezés. Csendőrségi árvák segélyezése. Sifelszerelési cikkek számbavétele. Rézszulfát oldat tárolása a csendőrlaktanyákban. Csendőrszemélyek járandóságai hatósági kiürítés esetében. Elhelyezési kimutatás helyesbítése. Csendőrségi nyomtatványok biztosítása. Gazdászatkezelési utasítások kiadása.

Megjelent a Magyar Szárnyak legújabb száma. A lap a titkos német fegyverre vonatkozólag közöl érdekes fejtegetéseket az újrendszerű repülőfegyverek köréből. Megtudjuk ebből a sikló bombák, rakéta robot repülőgépek szerkezeti részleteit, bevetési lehetőségeit és a legújabb műszaki megoldásokat. A híres Puma-jelvényes magyar vadászoknál tett látogatásról számol be László István és Stirling György. Két érdekes ismertetést is olvashatunk a magyar repülők életéből és a magyar-német repülő bajtársiasságról. Vitéz Járomy Árpád százados rádióelőadását is közli a lap, amelyben a keleti arcvonalon küzdő magyar repülők egyik kiemelkedő hőstettét eleveníti fel. Érdekes műszaki rajz van a lapban a legkorszerűbb gépek szerkezeti részleteiről és a bombázó gépek személyzetének elhelyezéséről. Czilley Géza repülőregényét is folytatja a lap. A Magyar Szárnyak új számának ára 1 pengő. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, VII., Király-u. 93. II. 21.) készséggel küld.

Helyesbítés. Lapunk július 1-i számának 406. oldalán a képaláírásnál az *Imrei József* nevet kérjük **Iglódi József**re helyesbíteni.

SZEMÉLYI HIREK.

Előléptek főtörzsőrmesterré *a debreceni VI. kerületben:* Balogh István I. és Csermely József v. törzsőrmesterek; **fegyverszakl törzsőrmesterré:** Hugai István és Gyergyószegi Miklós fvsz. őrmesternek, **őrmesterré:** Gál Antal, Mátyus Kálmán, Szilkai Jenő és Szathmári Ferenc szakaszvezetők a galántai zászlóaljnál; **próbaszolgálatos tizedessé:** *a miskolci VII. kerületben:* Farkas Ferenc, — *a kolozsvári IX. kerületben:* Bóna Sándor, Lakatos Zsigmond, Molnár József II. és Mészáros Sándor II. psz. őrvezetők; **próbaszolgálatos őrvezetővé** *a szombathelyi III. kerületben:* Németh Imre I., Kovács János, Jakus Jenő, Szabó István, Horváth Imre I., Eszes István, — *a szegedi V. kerületben:* Rózsa Sándor, Bognár Mihály, Keszeg István, Tekse Imre, Stiglicz János, Szekeres János, Schmidt János, Kardos Ferenc, Horváth József I., Porkoláb Sándor, Molnár András, Kiss István IV., Horváth József III., Nagy Lajos I., Jakab F. József, Nagy M. Lajos, Pető József, Tóth Ferenc II., Humli Dezső, Németh István I., Sáfár János, Pálfi József III., Kötél Ferenc, Zsámár István, Farkas Gyula, Nyul Kálmán, Dömötör István, Szakács Ferenc, Hujter János, Németh Imre III., Nyitrai István, Böde Péter, Kuti János, Remete Lajos, Karáth József, Orbán Gyula, Barizs Károly, Kádár Zoltán, Urbán László, Lehöczki László, Ludányi Péter, Szijártó Ferenc, Sziver István, Kancsár Antal, Telek János, Baricza János, Palya Ferenc, Domokos Sándor, Bedi József, Kiss János, Lugosi Pál, Farkas József, Miklós János, Dudor János, Takács József, Ferencz János, Horváth András, Szőke Mihály, Pál József, Bugyi Imre, Szücs Menyhért, Szirovicza Dezső, — *a kassai VIII. kerületben:* Polcsej Mihály, Firkala András, Szabó Antal, Kovács Bálint, Gazdag Sándor, Borsi József, Micskei Imre, Tóth Ferenc, Kerepesi János, Virág György, Perlaki János, Bernula József, Lukácsi Antal, Strupka Pál, Besenyei Lajos, Pál Dezső, Takács Lajos, Horváth Ferenc, Rabi Lajos, Horváth József, Joó János, Varga Gyula, Koszorú Menyhért, Fürdős Ferenc, Novák János, Balogh János, Pirger Imre, Felkai Ferenc, Biró Géza, Hársházi Ferenc, Sipőcz János, Nagy István, Balogh György, Sallai András, Rábóczki József, Simon István, Gyapjas Mihály, Hangyási Imre, Antal István, Kovács László, Rapi Balázs, Tóth János, Várga András, Szemenyei András, Révész Mihály, Madár Gyula, Diós János, Cs. Vincze Ferenc, Kovács László, Váczi

Csak kifogástalan árút

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, az a mi tudomásunkra jusson. Kérjük tehát olvasóinkat, közöljék velünk kifogásaikat, hogy jogos panasz esetében törölhessük hirdetőink sorából az illető céget.

Brunhuber udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.
Művészi kivitelű fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

MAGYAR-SIEMENS-MŰVEK Villamossági Részvénytársaság
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 36.

Gyula, Nagy Ferenc, Bumbák Miklós, Vig József, Tóth Áron, Són István, Móricz Sándor, Varga János psz. csendőrök.

Kinevezés. *A szegedi V. kerületben:* X. Kiss Antal főtörzsőrmester *őrsparancsnokká,* Tóth Ferenc I., Rács Balázs főtörzsőrmesterek *alcsoportvezetővé,* — *a marosvásárhelyi X. kerületben:* Olá Gyula főtörzsőrmester *őrsparancsnokká* kineveztetett.

Véglegesitettek az alábbi szakaszvezetőket az előirt próbaszolgálati idő letelte után, *a székesfehérvári II. kerületben:* Gombkötő Jánost, *a pécsi IV. kerületben:* Tatai Györgyöt, a *szegedi V. kerületben:* Burtics Jánost, *a debreceni VI. kerületben:* Vollár Györgyöt, *a kolozsvári IX. kerületben:* Tánta Vilmost, Diószegi Józsefet, Péntek Lászlót, Szatmári Györgyöt, Tegze Sándort, László Ferencet, Ambrus Györgyöt és Pásztor Ferencet.

Házasságot kötöttek *a székesfehérvári II. kerületben:* Takács Endre törzsőrmester és Németh Mária Sárváron, *a pécsi IV. kerületben:* Fonyó Henrik őrmester és Jaszmann Paula Magyarbólyon, Forintos János őrmester és Takács Margit Bárdudvarnokon, Komáromi Zsigmond őrmester és Kukor Ilona Iharosberényben, *a szegedi V. kerületben:* Rabi Mihály őrmester és Nagy Erzsébet Zentán, Fehérvári József II őrmester és Pekk Terézia Egerszalókon, Regényi János őrmester és Kovács Ilona Ordason, Mecsei Pál őrmester és Szabó Margit Derecskén, Nagy János IV. szakaszvezető és Bogár Katalin Mohácson, Kurucz József őrmester és Tremml Karolin Erzsébet Ujverbászon, Paksi István őrmester és Holper Mária Fertőszentmiklóson, *a miskolci VII. kerületben:* Pamóthy Béla őrmester és Nagy Elvira Rácalmáson, Tahy József szakaszvezető és Lovrik Mária Ipolyvarbón, *a kassai VIII. kerületben:* Ivánfalvi Pál őrmester és Csontos Angyalka Végardón, Gyenes József őrmester és Kovács Margit Vámosujfalun, Kanyó Pál szakaszvezető és Márkó Kornélia Olaszteleken, Jónás Mihály őrmester és Klincse Mária Pocsajban, *a kolozsvári IX. kerületben:* Váróczy István őrmester és Pesti Róza Nagykerekiben.

Született *Deli Benő* főhadnagynak Csaba Ferenc fia, *a székesfehérvári II. kerületben:* Kovács László törzsőrmesternek Ilona leánya, Gombkötő János törzsőrmesternek Gabriella-Katalin leánya, *a szombathelyi III. kerületben:* Hosszu József I. őrmesternek Éva-Magdolna leánya, Páhi László őrmesternek Klári-Zita leánya, Kovács György III. őrmesternek Erzsébet leánya, *a pécsi IV. kerületben:* Kovács Mihály II. őrmesternek Mária leánya, Árvay András őrmesternek Edit-Ilona leánya, Molnár Lajos törzsőrmesternek Tibor-László fia, Kovács Szabó János törzsőrmesternek János fia, *a szegedi V. kerületben:* Rács Balázs főtörzsőrmesternek Balázs fia, Pálfalvi Ferenc őrmesternek Erzsébet-Margit-Teréz leánya, Kiss Imre I. őrmesternek Erzsébet-Ilona leánya, Szeghalmi Sándor őrmesternek Margit-Mária leánya, *a miskolci VII. kerületben:* Szelei István törzsőrmesternek István fia, Bakondi Imre őrmesternek Mária-Valéria leánya, *a kassai VIII. kerületben:* Lencse Sándor főtörzsőrmesternek György-Tibor fia, Emődi Benjámin törzsőrmesternek Benjámin fia, Kállai József főtörzsőrmesternek Tibor-József fia, Cseh Balázs főtörzsőrmesternek Franciska-Irén-Veronika leánya, Becskei János törzsőrmesternek János fia, Jakus József főtörzsőrmesternek Éva-Julianna leánya, *a kolozsvári IX. kerületben:* Horváth János II. törzsőrmesternek Marianne-Ilona leánya, Pethő Sándor törzsőrmesternek Sándor-Ferenc fia, Csizmadia Antal főtörzsőrmesternek Antal-Tivadar fia, Barta András szakaszvezetőnek András fia, Varga Pál törzsőrmesternek Éva-Viktória leánya, Galambos Kálmán törzsőrmesternek Erzsébet-Ibolya leánya.

Halálozás. Thurzó László őrmester Juliánna leánya Hajdunánáson meghalt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt *nemcsak a csendőrség tagjaitól fogadunk el, hanem másoktól is, tizenöt hasábnál hosszabbat azonban csak előzetes megállapodással. — A közlemények fogalmazási útcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlésnek és a kiegészítésnek jogát fenntartjuk magunknak.*

A kéziratot *a papirlapnak csak egyik oldalára, félhasábosan és lehetőleg írógéppel kell írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratok sorsáról ebben a rovatban küldünk üzenetet. Vissza csak akkor küldjük a kéziratot, ha a szerző megcimzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel hozzá. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.*

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra fenntartjuk tulajdonjogunkat, beleegyezésünk nélkül tehát sem másutt közölni, sem utánnyomatni **nem szabad őket.**

Közlemények **különnyomatát** *a nyomda a szerződésben megállapitott árszabás szerint késziti el.*

Minden hozzánk intézett levélre a **szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt.** *Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.*

Levélben *akkor sem válaszolunk, ha a beküldő bélyeget mellékel.*

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a **„Csendőr Lexikon"** *rovatban felelünk.*

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett leveleket nem terelünk szolgálati útra, írójukról és tartalmukról senkinek sem adunk fölvilágosítást.

Előfizetést *csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, a rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 18 pengő, nyugállományú csendőrlegénység részére pedig évi 12 pengő. A legkisebb előfizetési idő: félév.*

Az előfizetési díjat a „Csendőrségi Lapok" 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámlájára kell befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésekor a nevet, rendfokozatot, a régi és az új címet pontosan és jól olvashatóan kell megírni.

Cséffa, 4503. Olvassa el f. évi július 1-i számunk 426. oldalán közölt „Reménység" jeligés üzenetünket.

Levente. A szülés esetére szóló segélyezés intézményes rendezését tervbe vették. Jelenleg a gyermek után illetékes első havi családi pótlék ötszörös összege jár. Ezt is csak akkor fizeti ki a gazdasági hivatal, ha a születés tényét állományparancsban már tárgyalták. Ha a szüléssel kapcsolatban olyan előre nem látott kiadásai merültek fel, melyek anyagi erejét túlhaladják, a költségekről szóló nyugták, számlák stb. felterjesztésével kérheti segély engedélyezését a B. M. úrtól.

17.777. A Bátorsági Éremmel kapcsolatos pótdíjak folyósítása tekintetében külön rendelettel történik intézkedés. A békében életmentésért adományozott Bátorsági Érem után előreláthatólag nem fognak érempótdíjat folyósítani.

Nehéz a sorsom. Államsegélyről nem lehet szó, mert arra nincs alap. Az 1912:XXXV. t.-c. 9. §-a alapján édesanyja után családi pótlékot csak akkor kaphat, ha őt saját háztartásában, minden más támogatás nélkül, egyedül Ön

A HANGYA ÉRTED DOLGOZIK! MAGAD ÉS CSALÁDOD ÉRDEKÉBEN TÁMOGASD!

Tichler János papiráru papirzacskó és gyógyszerészeti papiráruk gyára Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

tartja el és édesanyjának nincs más keresete, jövedelme, vagy a vagyona, s végül nincs más olyan közelebbi hozzátartozója, aki eltartására kötelezhető lenne. Mivel leveléből úgy látjuk, hogy az Ön esetében ezek a feltételek nincsenek meg, családi pótlékra irányuló kérelmének előterjesztését hiábavalónak tartjuk. Leánytestvére után — ha az keresetképtelen is — családi pótlékot akkor sem kaphatna, ha a fenti feltételek megvolnának.

Frontszolgálat. Az 542.762/XX. 1943. B. M. körrendelet (54/1943. Cs. K.) intézkedik arra, hogy az 1943. évi október 1-től visszamenőleg felemelt élelmezési pénzátalány-különbözetekből a részes tagok hátrálékos alaptőke tartozásukat egyenlítsék ki s az október-november-december havi különbözetekből a kerületi parancsnokságok által megállapított összeget önkéntes betétek formájában kamatmentesen bocsássák a háborús nehézségekkel küzdő közgazdálkodások (közétkezések) rendelkezésére. A közgazdálkodás intézkedése tehát jogos volt.

M. S. II. tábori csö. szkv., tábori posta: D. 850. Leveléből nem tűnik ki, hogy milyen természetű járandóságokról kíván tájékozódni. A honvédséghez szolgálatra beosztott csendőr egyéneknek ugyanazokra az illetményekre van igényük, mint amelyek a hasonló valóságos rendfokozatú honvéd egyéneket megilletik. A rendszeres illetmények azonosak a csendőrség illetményeivel, kivéve az élelmezési pénzátalányt, melyre nincs igényük a hadműveleti területen szolgálatot teljesítő csendőr személyeknek, mert természetben kapják az élelmezést. Ezenkívül a tiszthelyettesek napi 2 P, a tisztesek napi 50 fillér hadipótdíjban részesülnek. Lehet, hogy levelében „harcos pótlék"-ról akart írni. Ez a pótlék a hadsereg (önálló hdt., vagy ho.) által megállapított hátsó határvonalon belül, az ott működő alárendelt alakulatok beosztottjai részére jár, napi 1 P kiszabatban. Illetékessége harci cselekményben való részvételhez is kötve van és esetenként állapítják meg. A harctéri illetményre nézve egyébként az 53.100/eln. 2/i.—1943. számú rendelettel kiadott „Határozványok a hadbiztossági szolgálat ellátására" című szolgálati könyv tartalmaz rendelkezéseket.

Előre. Ruhakoptatási átalányban nem részesülhet, mert a csendőrlegénységet a kincstár által javadalmazott és fentartott tömegrendszer látja el ruhával. A tömegbeli ruházat nem a csendőr sajátja, hanem csak feltételes tulajdona, mellyel a kincstár rendelkezik. A honvéd tiszthelyettesek (őrmestertől alhadnagyig) a 75.062/eln. 2/i.—1942. számú H. M. rendelet értelmében saját ruházatuk és felszerelésük fokozottabb elhasználódásáért, valamint az ellenséges behatás következtében esetleg tönkrement vagy elveszett ruházati cikkek pótlására napi 60 fillér ruházati és felszerelési kártalanításban részesülnek.

Búzavirág. 1. A II. honv. hadtestparancsnokságnál, Székesfehérváron teljesít szolgálatot. 2. Nősülési kérvényét a vasúti szárny a székesfehérvári csendőrkerületi parancsnoksághoz terjesztette fel.

Aggódó édesanya. A fia esetében nincs semmi rendkívüli. Gyakran kapunk leveleket, melyekben csendőrök ilyen és ehhez hasonló kérdésekre kérnek választ tőlünk. A becsület megköveteli, hogy az adott szót mindenki betartsa s ezért a férfinak, de különösen a csendőrnek helyt kell állnia házassági ígéretéért. Ezért kell a csendőrnek alaposan megfontolnia, mielőtt ilyen ígéretet tenne. Előfordulhat azonban, hogy az érdemesnek mutatkozó nő hibái házassági ígéret, illetve az eljegyzés után kerülnek napfényre s ha ezek a bibák komoly természetűek, a jegyesség felbontása nem kifogásolható. Olyan rendelet, amelyre a fia menyasszonya hivatkozik, nincsen.

Békefi őrm. Körmend. Vitéz Marsó Pál ny. alezredes Budapest, VI., Paulay Ede-u. 37., Huba (Huber) Ferenc (nem István) ny. alezredes Budapest, I., Krisztina-körút 145. sz. alatt lakik.

Korond. Az illetményhivatal a júniusi nyugdíját 1944 június 25-én postára adta. A késedelem oka az, hogy lakásváltozását nem jelentette be idejében.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

L. E. őrm., Budapest. Meglepően jól ír. Beküldött munkáját kis átfésüléssel közölni fogjuk. Reméljük, hogy ezentúl gyakran fog jelentkezni írásaival

Bakony. Igen szép. Sorra kerül.

V. M., Sepsiszentgyörgy. Jó gondolat és jól is írta meg, de ilyen természetű munkára nincs szükségünk. A pályázatra beküldött dolgozatait később bíráljuk el.

V. I. csö., B. 107. Gondolatai szépek, de a verse rossz. Amint üzeneteink bevezetőjében olvashatja, kéziratokat nem küldünk vissza.

Sz. I. Kiskunhalas. Gyenge vers.

J. F. Enying. Érdekes eset. Közelebbről közöljük.

Sz. J. Tiszakeszi. Nagy szorgalommal összeállított munkája dicséretet érdemel, a lapban azonban ilyen terjedelmes kimutatást nem közölhetünk. Ügyesen fogalmaz, írjon máskor is éspedig nyomozásokat, vagy a csendőr életéből vett eseményeket.

Árokto. Igaza van, nem született költőnek, nem is jó a verse, de amint írásából látjuk, igen derék csendőr s ez a fontos. Szépen és jól fogalmaz, írjon máskor is.

Tisza. Jó fényképésznek ígérkezik. Egyik képét alkalmilag hozzuk. Küldjön máskor is.

M. J., Csökmő. Jó gépe van és ügyesen dolgozik vele. A lovas képet alkalmilag hozzuk.

G. J., Marosvásárhely. Szép gondolat, a vers azonban sántít.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Győry Aladár igazgató.

A honvédelmi miniszter úr 115.759/eln. 20. — 1942. szám alatt kiadott takarékossági rendeletében az életbiztosítást is észszerű takarékosságnak minősíti.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYUKOSZ") a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKARÉKBIZTOSITÁSI AKCIÓT

szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaságot (Budapest, VI., Anker-köz 4., félemelet) bízta meg.

A szociális családvédelmi célzatú csendőrjóléti szempontból fontos akcióról az 1942. évi 9. számú „Csendőrségi Közlöny" adott értesítést.

LÁB-, KÉZ-, HÓNALJ-IZZADÁS csakis helyes testápolással szüntethető meg. E célra szolgál a 30 évnél régibb idő óta kitűnően bevált Molnár-féle SUDORAN. Sok csendőrőrsön állandóan használják. Készíti: MOLNÁR J. gyógyszerész Bozsok. (Vasm.)
2 tégelynél kevesebbet nem szállítok. 4 tégelynél a szállítás bérmentes, 6 és több tégelynél ezenkívül 15% engedmény. Az összeg utólag fizethető.
ÁRA: 2.50 P.

AJAX acéláruk RÁBA teherautók, autobuszok, traktorok. Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, szerszám-, szerkezeti-, rozsda-, saválló-, acélok. Acélöntvények. Szürke öntvények. Csavar és szerszámáruk. Keskenyvágányú vasúti anyagok. Prés. Kovács idomdarabok. — Vasszerkezetek. Hidak. Daruk. Textilgépalkatrészek. Szekérkerekek. Berendezések. Beszelő falvágás. MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.-T. BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. sz.

Felten és Guilleaume kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár rt. Bowden lékpászmák és spirálisok BUDAPEST, XI., BUDAFOKI-ÚT 60.